

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 2872/1 од 31.10. 2018. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрана је Комисија за избор кандидата који су се јавили на конкурс за избор редовног професора за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности (објављен у листу *Послови* бр. 804 од 21. 11. 2018. године). Комисија подноси Изборном већу Филолошког факултета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за **редовног професора** за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности, који је објављен у листу *Послови* бр. 804 од 21. 11. 2018. године, пријавио / пријавило се један кандидат, односно кандидаткиња – **др Драгана Вељковић Станковић**, ванредни професор за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности, на Филолошком факултету у Београду.

1. БИОГРАФИЈА И АНГАЖМАН У СТРУЦИ

1. Драгана Д. Вељковић Станковић рођена је 1957. год. у Београду, где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је на Филолошком факултету у Београду на Одсеку за српски језик и југословенске књижевности. Након дугогодишњег рада у настави, уписала је последипломске студије и године 1998. одбранила магистарски рад *Настава фонетике матерњег језика у Србији током друге половине XIX века* пред комисијом: проф. др Милорад Дешић (ментор), проф. др Радоје Симић и проф. др Милија Николић.

Од школске 2000/2001. године запослена је на Катедри за српски језик Филолошког факултета у Београду, најпре као асистент (од 2000), потом као доцент (од 2006; реизбор у звање доцента 2012), а затим као ванредни професор (од 2014) на предмету *Методика наставе српског језика и књижевности*.

Докторску тезу под насловом *Речи субјективне оцено у настави српског језика и књижевности*, засновану на лингвистичком и полуфункционалном методичком приступу творбено-семантичкој категорији речи субјективне оцено (пријављену 2001. године), одбранила је на Филолошком факултету у Београду, 29. децембра 2005. године, пред комисијом: проф. др Милорад Дешић (ментор), проф. др Љиљана Бајић, проф. др Мирослав Николић и проф. др Ратомир Цвијетић.

Најпре као доцент, а потом као ванредни професор за наставно-научну област Српски језик, држи предавања и вежбе из области Методика наставе српског језика и књижевности, води хоспитовања студената у основним и средњим школама. Ангажована је као предавач на предметима: *Увод у методiku наставе, Методика наставе језика, Методика наставе*

књижевности, *Методичка пракса* и *Методика практичне комуникације*. Од школске 2006/2007. до 2016/17. године била је ангажована на предмету *Српски језик* (област: Творба речи у српском језику). Држи предавања на мастер студијама за наставно-научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* (специјални курс), а такође је ангажована на докторским студијама (Методика наставе српског језика и књижевности).

2. Од 2003. год. низ година је учествовала на Зимском семинару за наставнике српског језика у Београду, који организује Друштво за српски језик и књижевност Србије; држала је радионице намењене унапређивању наставе српског језика као матерњег, а такође је учествовала у изради тестова за такмичења ученика основних школа (од 2001).

3. Учесник је бројних домаћих и међународних научних скупова, на којима је излагала реферате са различитим лингвистичким и методичким темама: Међународни научни састанак слависта у Вукове дане Београду, Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност и уметност* у Крагујевцу, Конгрес Савеза славистичких друштава Србије, Међународна научна конференција *Język a edukacja – uczenie języka ojczystego w czasach (po)nowoczesnych* (Ополе), Међународни научни скуп *Округли сто о даровитима* (Вршац), Међународни научни скуп *Српски језик као страни у теорији и пракси*, Међународна научна конференција *Језици и културе у времену и простору* (Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду), XVI међународни конгрес слависта (Филолошки факултет Универзитета у Београду) и др. Од последњег избора у звање учествовала је по позиву на више научних конференција с рефератима (штампаним у целини), који се наводе у библиографији.

4. Учествовала је, као сарадник, у научним пројектима *Терминолошка стандардизација лингвистичког описа савременог српског језика* (од 2001. до 2005. године, руководилац пројекта 1748 проф. др Љубомир Поповић) и *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика* (од 2006. до 2010. године, пројекат 148021; руководилац пројекта проф. др Љубомир Поповић, затим проф. др Божо Ћорић). Од 2010. године, такође као сарадник, учествује у пројекту (178006) *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене* (руководилац пројекта проф. др Божо Ћорић).

5. До избора у звање ванредног професора учествовала је у једној комисији за одбрану докторске дисертације (Душанка Поповић, *Настава српског језика у основним школама на подручју зетско-јужносанџачког дијалекта*, ментор проф. др Милорад Дешић) и у две комисије за преглед, оцену, а потом и одбрану магистарских радова (1. Вера Новотна, *Фразеолошке јединице у говору Тутина и Нове Вароши*, ментор: проф. др Милорад Дешић; 2. Миланка Станкић, *Култура изражавања у настави српског језика у вишим разредима основних школа*, ментор: проф. др Љиљана Петровачки).

После избора у звање ванредног професора била је ментор у изради једне докторске дисертације (Ивана Ђорђевић, *Ортографска норма у писменим задацима ученика средњих школа као путоказ модерне наставе правописа*, теза одбрањена 26. XI 2015), а као члан комисије, учествовала је у одбрани пет докторских дисертација: (1) Мирјана Барјамовић, *Моделирање процеса учења у настави морфологије српског језика* (23. VI 2014), ментор проф. др Љиљана Петровачки; (2) Наташа Станковић-Шошо, *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави* (8. VII 2016), ментор проф. др Љиљана Бајић; (3) Слободан Новокмет, *Семантичка анализа лексема које означавају животиње у савременом српском језику* (19. VII 2016), ментор проф. др Рајна Драгићевић; (4) Драгана В. Станковић, *Говор врањске деце предшколског и школског узраста – социолингвистички приступ* (2. VII 2018), ментор проф. др Првослав Радић; (5) Јована Јовановић, *Лексика погрдног значења у именовању човека у српском језику* (12. VII 2018), ментор проф. др Рајна Драгићевић; такође је била члан комисије у одбрани једног магистарског рада (Милена Милисављевић, *Наставно проучавање путописне прозе у основној и средњој школи*, 18. VII 2014. Ментор: проф. др Љиљана Бајић) и већег броја мастер (дипломских) радова.

6. Од 2013. члан је Комисије за израду стандарда за страни језик у основној школи, а од 2017. члан Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта.

Члан је уређивачког одбора *Школског часа*, часописа за методiku наставе српског језика и књижевности (главни уредник др Вукосава Живковић).

2. РАДОВИ ОД 2000. ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА (2000–2005)

2.1. АКАДЕМСКИ РАДОВИ

- Магистарски рад „Настава фонетике матерњег језика у Србији током друге половине XIX века” (Филолошки факултет у Београду, 1998).
- Докторска дисертација „Речи субјективне оцене у настави српског језика и књижевности” (Филолошки факултет у Београду, 2005).

2.2. ЧЛАНЦИ И СТУДИЈЕ¹

1. (2000) „Улога именица субјективне оцене у анализи Кочићеве приповетке *Мрачајски прото*”, *Методика савремене наставе књижевности и српског језика* 2000/3, 39–43.
ISSN 1450-9237 **М 53 – 1**
2. (2001) „Развој методичке мисли у Србији током друге половине XIX века”, *Методика савремене наставе књижевности и српског језика* 1, 69–82.
ISSN 1450-9237 **М 53 – 1**
3. (2002) „Историјске прилике и развој школства у Србији током друге половине XIX века”, *Методика савремене наставе књижевности и српског језика* 2002/2/3, 79–87.
ISSN 1450-9237 **М 53 – 1**
4. (2002) „Проблем неусаглашености терминологије у настави фонетике српског језика током друге половине XIX века”, *Српски језик* VII/ 1–2, 479–485.
ISSN 0354-92 59; УДК 811.163.41’342:001.4 **М 24 – 4**
5. (2003). „Језик књижевног дела: један методички модел спајања наставе језика и књижевности”, *Књижевност и језик* L/1–3, 139–147.
ISSN 0454-0689 **М 51 – 3**
6. (2003) „Место и предмет проучавања образовне лингвистике и њених субординираних области у оквиру науке о језику”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 32/3, 243–246.
UDK 80 YU; ISSN 0351-9066 **М 51 – 3**
7. (2004) „Експресивне глаголске творенице и њихова улога у анализи књижевног лика”, *Књижевност и језик* LI/1–2, 125–140.
ISSN 0454-0689; UDK 821.163.41.0:811.163.41’36 **М 51 – 3**
8. (2004) „Неке могућности употребе интерне телевизије и компјутера у настави српског језика и књижевности”, у зборнику: *Комуникација и медији у савременој настави*, Учитељски факултет у Јагодини – Институт за педагошка истраживања у Београду, Јагодина, 580–590.
ISBN 86-7604-014-1; UDK 371.68.016:81-028.31 **М 44 – 3**

---

¹ Сви чланци и студије вредновани су у складу с актуелним *Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* (Службени гласник РС, бр. 24/2016, 21/2017 и 38/2017), као прописом Закона о научноистраживачкој делатности (Сл. гласник РС, бр. 110/2005, 50/2006 – испр., 18/2010 и 112/2015); акт је доступан на сајту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије:
<http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/09/Pravilnik-zvanja-2017-konacno.pdf>.

9. (2005) „Термин лингвометодички текст”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 33/3, 215–222.
ISSN 0351-9066; 811.163.41'34(082) **М 51 – 3**

10. (2005) „Дефиниције фонетских појава у уџбеницима српског језика током друге половине XIX века”, *Србистички прилози : зборник у част професора Славка Вукомановића* (уређивачки одбор: проф. др Божо Ћорић, проф. др Љубомир Поповић, проф. др Бранкица Чигоја, мр Александар Милановић). Београд: Филолошки факултет, 75–81.
ISBN 86-80267-81-3 **М 44 – 3**

11. (2005) „О језичким лабораторијама у настави српског језика и терминима за обележавање различитих типова лабораторија”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 34/3, 307–313.
ISSN 0351-9066 **М 51 – 3**

12. (2000) „О стицању знања” (Прилози настави српског језика и књижевности, часопис Друштва наставника српског језика и књижевности Републике Српске, Бања Лука, 2000), *Српски језик*, V/1–2 (2000), 875–879.
ISSN 0354-92 59 **М 27 – 1**

2.3. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА

- 2002–2005, пројекат 1748 *Терминолошка стандардизација лингвистичког описа савременог српског језика* (руководилац проф. др Љубомир Поповић).

3. РАДОВИ ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА ДО РЕИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА (2006–2010)

3.1. ЧЛАНЦИ И СТУДИЈЕ

13. (2006) „О критеријумима класификације глагола субјективне оцене”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 35/1, 383–394.
ISBN 86-86419-17-8; ISSN 0351-9066 **М 51 – 3**

14. (2006) „Прагматички, стилски и тумачењски потенцијали интензифицираних речи субјективне оцене”, *Српски језик* XI/1–2, 341–371.
ISSN 0354-9259; ISSN 0354-92 59 **М 24 – 4**

15. (2007) „Деноминални деминутиви и аугментативи : значење и творба”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/1, 387–403.
ISBN 978-86-86419-17-8;
UDK 811.163.41'367.622.22; 811.163.41'367.622.23 **М 51 – 3**

16. (2007) „Методички и термилошки аспекти односа тестирања и наставе српског језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 35/3, 203–219.
ISSN 0351-9066 **М 51 – 3**

17. (2007) „О терминима у области тестирања знања из матерњег језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 35/3, 187–202.
ISSN 0351-9066 **М 51 – 3**

18. (2007) „Поетски диптих у осам деминутивних потеза: обрада песме Душка Радовића *Мали живот у основној школи*”, *Књижевност и језик* LIV/3–4, 335–346.
ISSN 0454-0689; UDK 371.3::821.163.41-1 **М 51 – 3**

19. (2007) „Примена интернета у настави страног језика”, у: Зборник са међународног научног скупа са темом *Српски као страни језик у теорији и пракси* (одржаног 20–21. октобра 2006. год. на Филолошком факултету у Београду) (главни уредник проф. др Милорад Дешић, доц. др Вељко Брборић, доц. др Весна Крајишник, мр Небојша Маринковић), Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије : Филолошки факултет у Београду, Центар за српски као страни језик, 185–194.
ISBN 978-86-86419-21-7; UDK 371.3::81'243; 004.738.537 **М 14 – 5**

20. (2008) „Когнитивни приступ евалуативним твореницама и његова примена у настави српског језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 37/1, 497–510.
ISBN 978-86-86419-17-8; UDK 371.3::811.163.41 **М 51 – 3**

21. (2008) „Нека схватања контекста у комуникацији и потреба његове заступљености у настави српског језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/3, 155–189.
ISBN 978-86-86419-17-8; UDK 371.3::81'242 **М 51 – 3**

22. (2009) „Именичке евалуативне творенице: обрада именица субјективне оцене у средњој школи”, Зборник: *Тумачење књижевног дела и методика наставе*. Део 2. (приређивач Оливера Радуловић; сарадник за наставу Вукосава Живковић), Нови Сад : Универзитет у Новом Саду, 386–410.
ISBN 978-86-7954-033-1 **М 45 – 1,5**

23. (2009). „Један облик примене текста у настави српског језика”, *Српски језик* 14/1–2, 259–274.
ISSN 0354-9259; UDK 371.3::811.163.41 **М 24 – 4**

24. (2009) „Појмовне метафоре као ослонци припрема студената за држање часа из матерњег језика”, XVII конгрес Савеза славистичких друштава Србије, Сокобања, 18–20. септембар 2009. год., *Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних*, Књига резимеа (2009: 94–95). **М 34 – 0,5**

25. (2009) „Метафоре о настави, наставницима и учењу матерњег језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 38/3, 103–117.
ISBN 978-86-86419-76-7; UDK 371.3::81'242 **М 51 – 3**

26. (2009) „Семантичка и прагматичка вредност умањеница мотивисаних именицама са значењем мерних јединица”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 38/1, 363–380.
ISBN 978-86-86419-74-3; UDK 811.41'373.466:53.081 **М 51 – 3**

27. (2009) „Упознавање језика, мисли и стиха – поезија Душана Радовића у наставној пракси”, *Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*, Зборник радова са научног скупа одржаног на Учитељском факултету у Врању (Универзитет у Нишу) 8. маја 2009. године (уредник проф. др Сунчица Денић), 263–278.
ISBN 978-86-82695-78-3; UDK 371.3::821.163.41.09-1 **М 45 – 1,5**

28. (2010) „Прагматичка вредност таутолошких исказа у српском језику”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 39/1, 289–303.
ISBN 978-86-86419-91-0; UDK 811.163.41'37 **М 51 – 3**

29. (2010) „Комуникативни приступ у настави српског језика”, *Узданица: часопис за језик, књижевност, уметност и педагошке науке* VII/1, 7–17.
ISSN 1451-673X; UDK 371.3::811.163.41’36; ID BROJ 175682316 **М 52 – 1,5**

30. (2010) „Прагматика и настава матерњег језика”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 39/3, 101–112.
ISBN 978-86-86419-96-5; UDK 81:371.3 **М 51 – 3**

31. (2010) „Прагматичка функција узвика”, *Српски језик, књижевност, уметност*, зборник радова с међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (30–31. X 2009. год.), књига 1. *Језички систем и употреба језика*, Крагујевац 2010, 59–69.
ISBN 978-86-85991-25-7 **М 14 – 5**

32. (2010) „Језик књижевног дела”, у: *Прилози језичком и књижевном образовању*, 100 година друштва (1910–2010) (зборник приредили Босиљка Милић и Вељко Брборић), 65–73, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. ---
ISBN 978-86-84885-48-9

33. (2010) „Развијање комуникативне и културне компетенције у настави српског језика као страног”, Међународни научни скуп *Српски као страни језик у теорији и пракси II* (22–24. октобар 2010. године), организатори: Филолошки факултет у Београду, Центар за српски језик као страни, Књига резимеа (2010: 14). **М 34 – 0,5**

34. (2009). „Неимарство речитости”, (Марина Јањић, *Савремена настава говорне културе у основној школи*, Нови Сад, Змај, 2008, стр. 232), *Српски језик* 14/1–2, 717–722.
ISSN 0354-9259 (приказ) **М 27 – 1**

3.2. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА (2006–2010)

- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 13–16. септембар 2006. Реферат: *Деноминални деминутиви и аугментативи – значење и творба* (рад објављен у целини НССУВД 36/1, 387–403).
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 13–16. септембар 2006. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика*. Реферат: *Нека схватања контекста у комуникацији и потреба његове заступљености у настави српског језика* (рад објављен у целини НССУВД 36/3, 155–189).
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ, Београд, 20–21. октобар 2006. Реферат: *Примена интернета у настави српског језика као страног* (рад објављен у целини у зборнику *Српски као страни језик у теорији и пракси*, 185–194).
- 37. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–15. септембар 2007. Реферат: *Когнитивни приступ евалуативним твореницама и његова примена у настави српског језика* (рад објављен у целини НССУВД 37/1, 497–510).
- 37. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–15. септембар 2007. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика*. Реферат: *Метафоре*

о настави, наставницима и учењу матерњег језика (рад објављен у целини у зборнику НССУВД 38/3, 103–117).

- 38. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 4–7. IX 2008. Реферат: *Семантичка и прагматичка вредност умањеница мотивисаних именицама са значењем мерних јединица* (рад објављен у целини у зборнику НССУВД 38/1, 363–380).
- 38. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 4–7. IX 2008. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика*. Реферат: *Прагматика и настава матерњег језика* (рад објављен у целини НССУВД 39/3, 101–112).
- XLVII СКУП СЛАВИСТА СРБИЈЕ *САВРЕМЕНА СРПСКА СЛАВИСТИКА У МЕЂУНАРОДНОМ КОНТЕКСТУ*, међународни скуп одржан на Филолошком факултету у Београду 12–14. I 2009. Организатор: Славистичко друштво Србије. Реферат: *Комуникативни приступ у настави српског језика* (рад објављен у целини, *Узданица* 2010/1, 7–17).
- 39. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 9–12. IX 2009. Реферат: *Прагматичка вредност таутолошких исказа у српском језику* (рад објављен у целини, НССУВД 39/1, 289–303).
- 39. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 9–12. IX 2009. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика*. Реферат: *Комуникативни приступ и употреба уибеника у настави српског језика*.
- IV МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП *СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ*, одржан у Крагујевцу 30–31. октобра 2009. Реферат: *Прагматичка функција узвика* (рад објављен у целини у: *Српски језик, књижевност, уметност*, зборник радова с међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, књига 1. *Језички систем и употреба језика*, Крагујевац 2010, 59–69).
- XVII КОНГРЕС САВЕЗА СЛАВИСТИЧКИХ ДРУШТАВА СРБИЈЕ, Сокобања, 18–20. септембар 2009. Тема конгреса: *Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних*. Реферат: *Појмовне метафоре као ослонци припрема студента за држање часа из матерњег језика* (саопштење са овог научног скупа штампано у изводу, у књизи резимеа: *Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних*, стр. 94–95; рад објављен у целини у: *Српски језик XX* (2015), 347–369).
- НАУЧНИ СКУП С МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ *САВРЕМЕНИ ТРЕНУТАК КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ У НАСТАВИ И НАУЦИ*, одржан на Учитељском факултету у Врању 8. маја 2009. године. Реферат: *Упознавање језика, мисли и стиха – поезија Душана Радовића у наставној пракси* (рад у изводу штампан у књизи резимеа: *Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*, Учитељски факултет у Врању, Универзитет у Нишу, стр. 78.; рад у целини објављен у: *Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*, Зборник радова са научног скупа одржаног на Учитељском факултету у Врању, Универзитет у Нишу, 263–278).
- 40. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 8–11. септембар 2010. Реферат: *Утицај савремене технологије на писмено изражавање: емотикони као супституенти вербалне и невербалне комуникације* (рад објављен у целини у НССУВД 40/1, 391–404).
- 40. МЕЂУНАРОДНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 8–11. септембар 2010. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика*. Реферат: *О дијалогу*

и слушању као компатибилним језичким вештинама и значају њиховог развоја у наставној комуникацији (рад објављен у целини у НССУВД 40/3, 73–89).

- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ II, Београд, 22–24. октобар 2010. Реферат: *Развијање комуникативне и културне компетенције у настави српског језика као страног / на примеру говорног чина молбе и употребе глагола молити и мољакати* (рад објављен у целини у зборнику *Српски као страни језик у теорији и пракси II*, 133–144).

3.3. УЧЕШЋЕ НА СТРУЧНИМ СЕМИНАРИМА

- 47. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, јануар 2007. Рад у методичкој радионици: *Дидактичке игре у настави творбе речи*.
- СЕМИНАР КА САВРЕМЕНОЈ НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, Београд 2007, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду. Реферат: *Вишезначност речи – полисемија: обрада у основној и средњој школи* (рад објављен у целини у: *Књижевност и језик* LVIII/3–4, 277–296 (2011)).
- 49. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, јануар 2008. Радионица: *Тестови у настави српског језика*.
- 50 ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, Београд, јануар 2009. Радионица: *Улога комуникативне ситуације у настави матерњег језика*.
- 51. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, јануар 2010. Радионица: *Настава културе писменог изражавања и развој комуникативне компетенције*.

3.4. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА

1. 2006–2009, пројекат 148021, *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика* (руководилац проф. др Љубомир Поповић).
2. од 2010. год., пројекат 178006, *Српски језик и његови ресурси* (руководилац проф. др Божо Ћорић).

4. РАДОВИ ОД РЕИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (2011–2013)

4.1. МОНОГРАФИЈЕ:

35. (2011) *Речи субјективне оцене у настави српског језика и књижевности*, Београд: Филолошки факултет. 495 стр.

ISBN 978-86-6153-004-3

UDK 371.3::811.163.41; 371.3::82; 811.163.41'373

М 42 – 7

36. (2013) *Комуникативни приступ у настави српског језика*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије. 214 стр.
ISBN 978-86-84885-61-8; UDK 371.3::811.163.41

М 42 – 7

4.2. ЧЛАНЦИ И СТУДИЈЕ

37. (2011) „Утицај савремене технологије на писмено изражавање: емотикони као супституенти вербалне и невербалне комуникације”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 40/1, 391–404.

ISBN 978-86-6153-040-1; UDK 81'22

М 51 – 3

38. (2011) „О дијалогу и слушању као компатибилним језичким вештинама и значају њиховог развоја у наставној комуникацији”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 40/3, 73–89.

ISBN 978-86-6153-055-5; UDK 371.3::811.163.41

М 51 – 3

39. (2011) „Прагматичко значење и употреба апроксимативних прилога и прилошких израза у српском језику”, у: *Српски језик, књижевност, уметност*, зборник радова са V међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (29–30. X 2010), књига I (уредник проф. др Милош Ковачевић), *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности*, 57–68.

ISBN 978-86-85991-35-6 (ФФ); UDK 811.163.41'367.624

М 14 – 5

40. (2011) „Полисемија у настави српског језика – методички приступ полисемији у средњој школи”, *Књижевност и језик* LVIII/3–4, 277–296.

ISSN 0454-0689; UDK 371.3::811.163.41'37

М 51 – 3

41. (2011) „Развијање комуникативне и културне компетенције у настави српског језика као страног на примеру говорног чина молбе и употребе глагола *молити* и *мољакати*”, тематски зборник радова са међународног научног скупа *Српски као страни језик у теорији и пракси* (2), 133–144.

ISBN 978-86-6153-058-6; UDK 371.3::811.163.41'243

М 14 – 5

42. (2012) „О значењима, тумачењу и употреби неких – у социјалистичком друштву – идеолошки сензитивних лексема у српском језику”, *Ideologie und Diskurs – Slawistische medien-, sprach- und literaturwissenschaftliche Beiträge* (Biljana Golubović, Radoje Simić & Jelena Jovanović Hrsg.), *Studien zur Slavistik* 29, 196–216. Hamburg: Verlag Dr. Kovač.

ISBN 978-3-8300-6293-6; ISSN 1610-4986

М 44 – 3

43. (2012) „Семантичка и прагматичка функција глагола у језику рекламе”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 41/1, 369–382.

ISBN 978-86-6153-084-5; UDK 81'22:659.1; 659.1:811.163.41'37

М 51 – 3

44. (2012) „О прагматичком приступу настави српског језика у средњој школи на примеру проширивања знања о значењу и употреби прилога”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 41/3, 143–158.

ISBN 978-86-6153-088-3

UDK 371.3::811.163.41; 811.163.41'367.642

М 51 – 3

45. (2012) „Когнитивни аспекти деминуције глагола у српском језику”, у: *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*: зборник радова са четрнаесте међународне научне конференције Комисије за творбу речи при Међународном комитету слависта (главни

уредник Рајна Драгићевић), 497–514. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

ISBN 978-86-6153-116-3

UDK 811.163.41'367.625'37; 811.163.41'373.611

М 14 – 5

46. (2012) „Концептуализација бола у српском језику”, у: *Структурне карактеристике српског језика*, зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. 10. 2011), књига I (уредник Милош Ковачевић), 335–349, Крагујевац: ФИЛУМ.

ISBN 978-86-85991-42-4 (ФФ);

UDK 811.163.41'367.625; 811.163.41'373.612.2

М 14 – 5

47. (2013) „Прагматичка функција синтаксичких репетиција и редупликација у српском језику”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 42/1, 419–431.

ISBN 978-86-6153-143-9; UDK 811.163.41'367

М 51 – 3

48. (2013) „Могућности примене когнитивног приступа у настави српског језика (на примеру обраде граматичке категорије глаголског вида)”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 42/3, 85–113.

ISBN 978-86-6153-177-4; UDK 371.3.:811.163.41

М 51 – 3

4.3. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА (2011–2013)

- 41. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 15–17. IX 2011. год. Реферат: „Семантичка и прагматичка функција глагола у језику новинских реклама”; рад објављен (у целини) у НССВУД 41/1, 369–382 (2012).
- 41. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 15–17. IX 2011. год. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „О прагматичком приступу настави српског језика у средњој школи – на примеру проширивања знања о прилозима и другим врстама речи у адвербијалној служби”; рад објављен (у целини) у НССВУД 42/3, 143–158 (2012).
- VI МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП „СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТИ, УМЕТНОСТ“ (Крагујевац, 28–29. 10. 2011), тема лингвистичког дела скупа: *Структурне карактеристике српског језика*. Прочитан реферат „Концептуализација бола у српском језику”; рад објављен (у целини) у: *Српски језик, књижевност, уметност* Зборник радова са VI међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (28–29. X 2011), књ. 1 Структурне карактеристике српског језика, 335–349 (2012).
- 42. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–14. IX 2012, тема лингвистичког дела скупа: *Интралингвистички и екстралингвистички чиниоци у формирању и развоју српског стандардног језика*. Реферат: „Прагматичка функција синтаксичких репетиција и редупликација у српском језику”, Тезе и резимеи Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, Тезе и резимеи, стр. 32; рад објављен (у целини) у: НССВУД 42/1, 420–431 (2013).
- 42. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–14. IX 2012. год., Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „Могућности примене когнитивног приступа у настави српског језика (на примеру обраде граматичке категорије глаголског вида)”; рад објављен (у целини) у: НССВУД 42/3, 85–113 (2013).

- ЧЕТРНАЕСТА МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА КОМИСИЈЕ ЗА ТВОРБУ РЕЧИ при Међународном комитету слависта *ТВОРБА РЕЧИ И ЊЕНИ РЕСУРСИ У СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА* (организатори: Филолошки факултет Универзитета у Београду и Библиотека града Београда), Београд, 28–30. V 2012; прочитан реферат „Когнитивни аспекти деминуције глагола у српском језику“; рад објављен у целини у: *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*: зборник радова са четрнаесте међународне научне конференције Комисије за творбу речи при Међународном комитету слависта (главни уредник Рајна Драгићевић), 497–514. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.
- 43. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–15. IX 2013. год.; у оквиру теме *ИНОВАЦИОНИ ПРОЦЕСИ У СРПСКОМ КЊИЖЕВНОМ ЈЕЗИКУ – УТИЦАЈИ ДРУГИХ ЈЕЗИКА И КУЛТУРА* и подтеме *Иновациони процеси у фонологији, прозодији, морфологији, синтакси, творби, лексичи и фразеологији српског књижевног језика* прочитан је реферат са насловом: „О ширењу круга адјективних и адвербијалних интензификатора у српском језику (под утицајем процеса глобализације)“; рад објављен у целини у НССУВД 43/1, 99–110 (2014).
- 43. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 12–15. IX 2013. год. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „Интензификација и афирмативна квалификација лексемама са значењем негативне експресије“, рад објављен у целини у НССУВД 43/3, 7–30 (2014).
- VIII МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП „СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ“, одржан од 25. до 26. X 2013. год. на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу; тема лингвистичког дела скупа: *Вишезначност у језику*. Прочитан реферат: „Вишезначност у рекламном дискурсу“; рад објављен у целини у Зборнику радова са VIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (25–26. X 2013). Књ. 1, *Вишезначност у језику* (одговорни уредник Милош Ковачевић), Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 161–172.

4.4. УЧЕШЋЕ НА СТРУЧНИМ СЕМИНАРИМА (2011–2013)

- 52. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, јануар 2011. Радионица: „Слушање у настави српског језика и књижевности“.
- Семинар КРЕАТИВНЕ РАДОНИЦЕ У ШКОЛСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ, 20–22. мај 2011. Филолошки факултет у Београду, (21. мај) тема: „Речници у школским библиотекама и у настави српског језика“.
- 53. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, јануар 2012. год.; тема: „Чуд(ес)на симбиоза времена у приповеци Данила Киша *Енциклопедија мртвих*“.
- 54. ТРАДИЦИОНАЛНИ РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Филолошког факултета у Београду, 10–12. јануар 2013. год.; тема: „Рекламни дискурс у настави српског језика“.

4.5. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА (2011–2013)

1. Од 2010. пројекат 178006 *Српски језик и његови ресурси* (руководилац пројекта проф. др Божо Ђорић).

5. РАДОВИ ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (2014–2018)

5.1. МОНОГРАФИЈЕ:

1. (2018) *Како мислимо речи – прилози проучавању когнитивних аспеката српске лексике*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Јасен, 271 стр.
ISBN 978-86-6293-085-9 (Јасен); UDK 811.163.41'373
COBISS.SR-ID 267483916

М 42 – 7

5.2. СТУДИЈЕ И РАДОВИ У ЧАСОПИСИМА:

2. (2014) „О ширењу круга адјективних и адвербијалних интензификатора у српском језику (под утицајем процеса глобализације)”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 43/1, 99–110.
811.163.41'37; 811.163.41'367;
811.163.41(082); 811.163.41:811(082); 811.163.41'42(082)
ISBN 978-86-6153-203-0; COBISS.SR-ID 209753356

М 51 – 3

3. (2014) „Интензификација и афирмативна квалификација лексема са значењем негативне експресије“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 43/3, 7–30.
811.163.41'371; 811.163.41'373; 811.163.41'276.2
811.163.41(082); 811.163.41'367(082)
ISBN 978-86-6153-200-9; COBISS.SR-ID 209527564

М 51 – 3

4. (2014) „Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика и књижевности”, Осамнаести конгрес Савеза славистичких друштава Србије – *Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних*, Зборник резимеа, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 144–145.
ISBN 978-86-6153-227-6; COBISS.SR-ID 209417228

М 34 – 0,5

5. (2014) „Концептуализација појма *традиција* у српском језику”, 44. међународни научни састанак слависта у Вукове дане (11–14. IX 2014), Београд. *Тезе и резимеи*, 21–22.
ISBN 978-86-6153-199-6; COBISS.SR-ID 209637388

М 34 – 0,5

6. (2014) „Вишезначност у рекламном дискурсу”, Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* : Зборник радова са VIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (25–26. X 2013). Књ. 1, *Вишезначност у језику* (одговорни уредник Милош Ковачевић), Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 161–172.
811.163.41'42:659.1; 811.163.41'37''
ISBN 978-86-85991-64-6; COBISS.SR-ID 210700300

М 14 – 5

7. (2015) „Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика и књижевности”, *Књижевност и језик* LXII/1–2 (2015), 113–129.
UDK 371.3::[811.163.41+82
811.163.41’373
ISSN 0454-0689; COBISS.SR-ID 4052482 **М 51 – 3**

8. (2015) „Концептуализација традиције у српском језику”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 44/1, 207–217.
UDK 811.163.41’373.612.2
81’42
ISBN 978-86-6153-291-7; COBISS.SR-ID 216119308 **М 51 – 3**

9. (2015) „Деминутивно-пејоративни глаголи изведени суфиксима -ака, -ара и -ата”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 44/3, 39–61.
UDK 811.163.41’367.625’37
ISBN 978-86-6153-305-1; COBISS.SR-ID 217309452 **М 51 – 3**

10. (2015) „Појмовне метафоре као ослонци припрема студената за држање часа из матерњег језика”, *Српски језик XX* (2015), 347– 369.
UDK 371.3::811.163.41’242; ISSN 0354-9259; COBISS.SR-ID 140692487 **М 24 – 4**

11. (2015) „Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика и књижевности”, *Књижевност и језик* LXII/1 –2, 113 –129.
UDK 371.3::[811.163.41+82
811.163.41’373
ISSN 0454-0689; COBISS.SR-ID 4052482 **М 51 – 3**

12. (2015) „Когнитивные аспекты диминутивизации глаголов в сербском языке”, Работы по языкознанию Кафедры сербского языка филологического факультета Белградского университета, Белград, 2015, 57–89. (Рад преведен на руски језик.)
ISBN 978-86-6153-328-0 **М 45 – 1,5**

13. (2015) „Упознавање језика, мисли и стиха – поезија Душка Радовића у наставној пракси”, *Школски час* 3/4 (2015), 18–33.
ISSN 0352-1338; ISSN 1450-6521 COBISS.SR-ID 57196546 ---

14. (2015) „Љубав, шта год то значило”, *Политика*, 15. 09. 2015. (новински чланак)
(<http://www.politika.rs/sr/clanak/338273/Drustvo/Ljubav-sta-god-to-znacilo>) ---

15. (2015) „Приземљено и приземно”, *Политика*, 25. 09. 2015. (новински чланак)
(<http://www.politika.rs/sr/clanak/339127/Kultura/Prizemljeno-i-prizemno>) ---

16. (2016) „Коришћење хумористичких текстова у настави српског језика као страног”, у зборнику: *Српски као страни језик у теорији и пракси III* (гл. ур. Весна Крајишник), 333–346.
UDK 371.3::811.163.41’243
811.163.41’373.612
ISBN 978-86-6153-313-6; COBISS.SR-ID 222522380 **М 14 – 5**

17. (2016) „Чуд(ес)на симбиоза времена у Кишовој *Енциклопедији мртвих*”, *Српски језик* XXI, Београд, Филолошки факултет, 145–157.
UDK 371.3::821.163.41; 821.163.41.09-32 Киш Д.
ISSN 0354-9259; COBISS.SR-ID 140692487 **М 24 – 4**
18. (2016) „О развоју фигуративних значења зоолексема у српском језику”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 45/3, 15–45.
UDK 811.163.41'373.612.2; 81:159.9
ISBN 978-86-6153-383-9; COBISS.SR-ID 225678348 **М 51 – 3**
19. (2016) „Експресивност евалутивних деривата изведених суфиксима -оња и -уља – аксиолошки приступ”, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 45/1, 323–335.
UDK 811.163.41'373.611; ISBN 978-86-6153-315-0
COBISS.SR-ID 225164812 **М 51 – 3**
20. (2016) „О адјективним и адвербијалним интензификаторима у српском језику”, у: *Предавања 5*, Семинар српског језика, књижевности и културе (уредници: Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајцић), Међународни славистички центар Филолошког факултета у Београду, 159–173.
UDK 811.163.41'37; 8111.63.41'373
ISBN 978-86-6153-318-1; COBISS.RS-ID 225605388 **М 45 – 1,5**
21. (2016) „Примена изражајних средстава драмске уметности у функцији развоја критичког мишљења ученика”, други аутор Јелена З. Стојиљковић. Зборник резимеа са међународног научног скупа „Интерпесонална даровитост – могућности развоја”, Вршац, 1. 7. 2016. године, 85–86.
<http://www.nauka.uskolavrsac.in.rs/wp-content/uploads/2016/02/Zbornik-rezimea-22.pdf>
ISBN 978-86-7372-229-0 **М 34 – 0,5**
22. (2016) „Полисемија у настави српског језика (методички приступ полисемији у средњој школи)”, у: *Методички цветник*, зборник радова из методике наставе српског језика и књижевности, приређивач проф. др Зона Мркаљ, Бања Лука: Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске. 69–89.
UDK 371.3::811.163.41(082)
371.3::82(082)
ISBN 978-99976-639-1-7; COBISS.RS-ID 5771288 ---
23. (2017) „Примена изражајних средстава драмске уметности у функцији развоја критичког мишљења ученика”. Други аутор Јелена З. Стојиљковић. У зборнику: *Интраперсонална даровитост – могућности развоја*, тематски зборник са међународног научног скупа 22. *ОКРУГЛИ СТО О ДАРОВИТИМА*, [30. јун, Вршац] [електронски извор] / [зборник уредили Грозданка Гојков, Александар Стојановић]. Вршац, Арад : Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”; Univerzitet de vest „Aurel Vlaicu”, 256–278.
UDK: 371.322.4
ISBN: 978-86-7372-244-3, 22 (2017) **М 14 – 5**
24. (2017) „Реификација човека у српском жаргону”. У: *Путевима речи*, зборник радова у част Даринки Гортан-Премк, уредник Рајна Драгићевић. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за српски језик са јужнословенским језицима, 157–171.
UDK 811.163.41(082); 811.163.41:929 Гортан-Премк Д. (082)
ISBN 987-86-6153-464-5; COBISS.SR-ID 232647948 **М 44 – 3**

25. (2017) „Човек и биљка у језику и у животу – креативност у корелацији предмета Српски језик и књижевност и Фармакогнозија”. Други аутор Јелена З. Стојиљковић. Зборник резимеа са међународног научног скупа *Даровитост и креативни приступи учењу*, Вршац, 30. 6. 2017. године, 98–99.
<http://www.nauka.uskolavrsac.in.rs/wp-content/uploads/2017/05/Zbornik-rezimea-23.pdf>
 UDK 159.928-053.5(048.4)
 ISBN 978-86-7372-245-0; COBISS.SR-ID 315089159 **М 34 – 0,5**
26. (2017) „Човек у великом кругу постојања – когнитивни приступ у раду лингвистичке секције”. Зборник резимеа са Међународне научне конференције Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, уредник проф. др Љиљана Бајић. Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет. 85–88.
 UDK 811.16/.17(048); 821.16/.17(048); 811.163.41(048)
 ISBN 978-86-6153-449-2; COBISS.SR-ID 237804556 **М 34 – 0,5**
27. (2017) „О именовању човека као животиње и фигуративним значењима зоолексема у великим описним речницима српског језика”, у: *Предавања 6*, Семинар српског језика, књижевности и културе (уредници: Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајцић), Међународни славистички центар Филолошког факултета у Београду, 131–146.
 UDK 811.163.41'373.612.2; 811.163.41'37
 ISBN 978-86-6153-468-3; COBISS.SR-ID 243073548 **М 45 – 1,5**
28. (2017) „О развоју лексикона у настави творбе речи”, *Међународни састанак слависта у Вукове дане 46/3*, 19–43.
 UDK 371.3::811.163.41'242; 811.163.41'373.611
 ISBN 978-86-6153-475-1; COBISS.SR-ID 243831052 **М 51 – 3**
29. 47. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 14–18. 9. 2017, „О жаргонизмима у *Речнику српског језика* Матице српске” (2011), *Тезе и резимеи*, 2017, стр. 29. **М 34 – 0,5**
30. (2017) „Uloga primenjene kognitivne lingvistike u razvoju medijske pismenosti mladih (na primerima iz reklamnog diskursa)”, *Język a Edukacja* 5, *Uczenie języka ojczystego w czasach ponowoczesnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2017, 145–163.
 ISBN 978-83-7359-766-4; ISSN 2299-5528 **М 31 – 3,5**
31. (2017) „Могућности примене когнитивног приступа у настави правописа”. Други аутор др Ивана Ђорђевић. Међународна конференција *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 7, Sažeci*, 18–19. novembar, Novi Sad (2017), 75.
<http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/konferencije/2017/JiKuViP%207%20knjga%20apstrakata.pdf>
 UDK 811.1(048.3); 811.163.41(048.3); 821.09(048.3); 008(048.3)
 ISBN 978-86-6065-435-1; COBISS.SR-ID 318586887 **М 34 – 0,5**
32. (2017) „Мали правопис као велика олакшица”, Радоје Симић, *Мали правопис српског језика*, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Јасен, Београд, 2016), *Српски језик XXII*, (приказ).
 ISSN 0354-9259; COBISS.SR-ID 140692487 **М 27 – 1**
33. (2018) „Дидактичко-методичке специфичности *Српске граматике* Радоја Симића”, у: *Научни доприноси Радоја Симића*, Зборник радова са научног округлог стола *Радоје Симић* одржаног на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (11. III 2017), ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић, Владимир Поломац, Крагујевац 2018, 287–297.
 UDK 811.163.41'36:929 Simić R.
 ISBN 978-86-80796-14-7 **М 44 – 3**

34. (2018) „О развоју метафоричке компетенције даровитих у настави српског језика и књижевности”, други аутор Јелена З. Стојиљковић, Зборник резимеа са међународног научног скупа 24. округли сто о даровитима: *Достигнућа и перспективе у образовању даровитих*, Вршац, 29. VI 2018, 103–104.

<http://www.nauka.uskolavrsac.in.rs/wp-content/uploads/2018/04/Zbornik-rezimea-24.pdf>

ISBN: 978-86-7372-262-7; УДК 159.928-053.5(048.4); COBISS.SR-ID 324000007

М 34 – 0,5

35. (2018) „О (само)поимању и именовању човека као неживог ентитета у српском књижевном језику”, XVI међународни конгрес слависта (Београд 20–27. VIII 2018), *Тезе и резимеи*, 220.

ISBN 978-86-917949-5-8

М 34 – 0,5

36. (2018) „Човек и биљка – фитонимија као исходиште интегративне наставе”, други аутор Јелена З. Стојиљковић, *Даровитост и креативни приступи учењу* [електронски извор] : тематски зборник 23 (ур. Грозданка Гојков, Александар Стојановић), Вршац, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, 385–412.

UDK: 371.314.6; ISBN: 978-86-7372-257-3, 23 (2018);

COBISS.SR-ID 323897351

М 14 – 5

37. (2018) „Човек у Великом кругу постојања – когнитивни приступ у раду лингвистичке секције”. У зборнику: *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура*. Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта (уредници: Љиљана Бајић, Јелена Гинић, Наташа Станковић Шошо), 259–274.

UDK 371.3::81'42 (https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk.2017.ch18)

ISBN 978-86-6153-518-5; COBISS.SR-ID 264958220

М 14 – 5

38. (2018) „О жаргонизмима у Речнику српског језика Матице српске” (2011), *Научни састанак слависта у Вукове дане* 47/1, 343–354.

UDK 811.163.41'276.4; 811.163.41'374

<https://doi.org/10.18485/msc.2018.47.1.ch33>

ISBN 978-86-6153-506-2; COBISS.SR-ID 264740364

М 51 – 3

39. (2018) „О (само)поимању и именовању човека као неживог ентитета у српском књижевном језику”. У: *Српска славистика*, колективна монографија, том I, радови српске делегације на XVI међународном конгресу слависта, главни и одговорни уредник проф. др Љиљана Бајић, уредници проф. др Рајна Драгићевић и проф. др Вељко Брборић, Београд, 2018: Савез славистичких друштава Србије, 75–89.

ISBN 978-86-917949-3-4

М 14 – 5

40. (2018) „О балканским творбено-семантичким колоплетима” (Првослав Радић, *Творба речи и миксоглотија – прилози о суфиксацији у српском језику*, Друштво за српски језик и књижевност, Београд, 2018), *Књижевност и језик* LXV/1–2, 251–258. (приказ)

ISSN 0454-0689

М 56 – 0,5

41. (2018) „Писменост новог доба из визуре будућних васпитача и наставника”, други аутор Ивана Ђорђевић, *The Sixth International Congress Applied Linguistics Today – Language, Literature and Interdisciplinarity*, Book of Abstracts, University of Belgrade, Faculty of Filology (Belgrade, 12–13. October 2018), 44–45.

UDK 81'362(048); 371.3::811(048)

COBISS.SR-ID 268463116

М 34 – 0,5

42. (2018) „Могућности примене когнитивног приступа у настави правописа”, други аутор Ивана Ђорђевић, у: *Језици и културе у времену и простору* : тематски зборник. 7. 2 [уреднице Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић]. Нови Сад : Филозофски факултет / Педагошко друштво Војводине (2018), 41–51.

UDK 811.163.41'35:371.3

ISBN 978-86-6065-476-4; COBISS.SR-ID 326236167

М 14 – 5

43. (2018) „Концепт бола у српском језику”, у: *Предавања 7*, Семинар српског језика, књижевности и културе (уредници: Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајџић), Међународни славистички центар Филолошког факултета у Београду, 159–171.

UDK 81:159.9; 811.163.41'373.612.2; 811.163.41'367.625

https://doi.org/10.18485/msc_pred.2018.7.ch14

ISBN 978-86-6153-508-6; COBISS.SR-ID 267444492

М 45 – 1,5

44. (2018) „Лексичко и концептуално обликовање мотива страха у роману *Корени Добрице Ћосића*”. У зборнику са међународног научног скупа *Књижевно дело Добрице Ћосића*, (уредник Р. Симић), Београд – Крушевац, Филолошки факултет, стр. 309–322, ISBN 978-86-6153-547-5;

М 44 – 3

У складу с *Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* (Службени гласник РС, бр. 24/2016, 21/2017 и 38/2017), према коме се изражава квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата (уп. Закон о научноистраживачкој делатности), др Драгана Вељковић Станковић од избора у ванредног професора (2014. године) има, према категоризацији радова, следеће резултате:

М 10 (Σ 30): М14 (5) x 7=35

М 20 (Σ 9): М24 (4) x 2=8; М27(1) x 1=1

М 30 (Σ 8,5): М31(3,5) x 1=3,5; М34(0,5) x 10=5

М 40 (Σ 20,5): М42(7) x 1=7; М44(3) x 3=9; М45(1,5) x 4=6

М 50 (Σ 27,5): М51(3) x 9=27; М56(0,5) x 1=0,5

Укупно 102 бода од избора у звање ванредног професора.

5.3. РЕЦЕНЗЕНТСКА АНГАЖОВАЊА И ПОГОВОРИ

- Весна Ломпар, Александра Антић, *Граматика за трећи разред гимназија и средњих стручних школа*, Издавачка кућа „Klett”, Београд 2015. (Рецензенти: проф. др. Драгана Вељковић Станковић, Филолошки факултет у Београду; проф. др. Рада Стијовић, Институт за српски језик САНУ; Драгана Милановић, Филолошка гимназија у Београду; главни уредник Александар Рајковић, уредник др Зона Мркаљ).

- Весна Ломпар, Александра Антић, *Граматика за четврти разред гимназија и средњих стручних школа*, Klett, Београд 2016.

- Радоје Симић, *Мали правопис српског језика*, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Јасен, Београд 2016. (Рецензенти: проф. др Милан Стакић, Филолошки факултет у Београду; проф. др Драгана Вељковић Станковић, Филолошки факултет у Београду; др Славољуб Марковић, проф. Филолошке гимназије у Београду).

- Првослав Радић, *Творба речи и миксоглотија*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд 2018. (Рецензенти: академик Александар Лома, проф. др Драгана Вељковић Станковић, проф. др Весна Ломпар; уредници: Зона Мркаљ, Босиљка Милић, Вељко Брборић).
- *Подговор*, у: *Дања ока мог*, Весна Милинчић, Чигоја штампа, Београд 2018. (стр. 143), (уредник Нева Саравија), 138–143. ISBN: 978-86-531-0452-8

5.4. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА (2014–2018)

- 18. КОНГРЕС САВЕЗА СЛАВИСТИЧИХ ДРУШТАВА СРБИЈЕ, тема скупа САВРЕМЕНО ИЗУЧАВАЊЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ И СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА КАО МАТЕРЊИХ, ИНОСЛОВЕНСКИХ И СТРАНИХ. Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (29–31. VIII 2014). Тема реферата: „Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика и књижевности”. Рад објављен у целини у *Књижевност и језик* LXII/1–2 (2015), 113–129.
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (24. и 25. 10. 2014). Тема реферата: „Коришћење хумористичких текстова у настави српског језика као страног”. Рад објављен у целини 2016. у зборнику: *Српски као страни језик у теорији и пракси III* (гл. ур. Весна Крајишник), 333–346.
- 44. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (11–14. IX 2014). Тема реферата: „Концептуализација *традиције* у српском језику”. Рад објављен у целини у НССВУД 44/1, 207–217.
- 44. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (11–14. IX 2014). Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „Деминутивно-пејоративни глаголи изведени суфиксима *-ака*, *-ара* и *-ата*”. Рад објављен у целини у НССВУД 44/3, 39–61.
- 45. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (17–20. IX 2015). Тема реферата: „Експресивност евалутивних деривата изведених суфиксима *-оња* и *-уља* – аксиолошки приступ”. Рад објављен у целини у НССВУД 45/1, 323–335.
- 45. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (17–20. IX 2015). Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „О развоју фигуративних значења зоолексема у српском језику”. Рад објављен у целини у НССВУД 45/3, 15–45.
- МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА *JĘZYK A EDUKACJA – UCZENIE JĘZYKA OJCZYSTEGO W CZASACH (PO)NOWOCZESNYCH*, Ополе (19–20. V 2016). Тема реферата: „Uloga primenjene kognitivne lingvistike u razvoju medijske pismenosti mladih (na primerima iz reklamnog diskursa)”. Рад објављен у целини у: *Język a Edukacja* 5, *Uczenie języka ojczystego w czasach ponowoczesnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2017, 145–163.
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП 22. ОКРУГЛИ СТО ИНТРАПЕРСОНАЛНА ДАРОВИТОСТ – МОГУЋНОСТИ РАЗВОЈА, Вршац 1. VII 2016. Тема реферата са кореферентом Јеленом Стојиљковић: „Примена изражајних средстава драмске уметности у функцији развоја критичког мишљења ученика”. Рад објављен у целини у зборнику: *Интраперсонална даровитост – могућности развоја*, тематски зборник са међународног научног скупа 22. ОКРУГЛИ СТО О ДАРОВИТИМА, [30. јун, Vršac] [електронски извор] / [зборник уредили Грозданка Гојков, Александар Стојановић]. Вршац, Арад : Висока школа

струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”; Univerzitet de vest „Aurel Vlaicu”, 256–278.

- 46. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, Филолошки факултет Универзитета у Београду (15–18. IX 2016). Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Тема реферата: „О развоју лексикона у настави творбе речи”. Рад објављен у целину у НССУВД 46/3, 19–43.
- ОКРУГЛИ СТО РАДОЈЕ СИМИЋ, одржан на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (11. III 2017), тема реферата: „Дидактичко-методичке специфичности Српске граматике Радоја Симића”. Рад објављен у целини у: *Научни доприноси Радоја Симића*, Зборник радова са научног округлог стола *Радоје Симић* одржаног на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (11. III 2017), ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић, Владимир Поломац, Крагујевац 2018, 287–297.
- МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА КОМИСИЈЕ ЗА НАСТАВУ СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ МЕЂУНАРОДНОГ КОМИТЕТА СЛАВИСТА *АКТУЕЛНИ ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ ПРОУЧАВАЊА И НАСТАВЕ СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРА*, одржана на Филолошком факултету Универзитета у Београду 23. и 24. јуна 2017. године. Тема реферата: „Човек у Великом кругу постојања – когнитивни приступ у раду лингвистичке секције”. Рад објављен у целини у зборнику: *Актuelни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура*. Међународна научан конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта (уредници: Љиљана Бајић, Јелена Гинић, Наташа Станковић Шошо), 259–274.
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП 23. ОКРУГЛИ СТО ДАРОВИТОСТ И КРЕАТИВНИ ПРИСТУП УЧЕЊУ, одржан у Вршцу 30. VI 2017. Тема реферата, са кореферентом Јеленом Стојиљковић „Човек и биљка – фитонимија као изходиште интегративне наставе”. Рад објављен у целини у зборнику *Даровитост и креативни приступи учењу* [електронски извор] : тематски зборник 23 (ур. Грозданка Гојков, Александар Стојановић), Вршац, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, 385–412.
- 47. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 14–18. 9. 2017. Тема реферата: „О жаргонизмима у *Речнику српскога језика* Матице српске”. Рад објављен у целини у НССУВД 47/1, 343–354.
- 47. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 14–18. 9. 2017. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „О фигуративним значењима флоралних глагола у српском језику”.
- 47. СКУП СЛАВИСТА СЕМИНАР СРПСКОГ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ, предавање са темом „О именовању човека као животиње и фигуративним значењима лексема у великим описним речницима српског језика” (18. 09. 2017). Рад објављен у целини у: *Предавања 6*, Семинар српског језика, књижевности и културе (уредници: Драгана Мршевић-Радовић, Бошко Сувајџић), Међународни славистички центар Филолошког факултета у Београду, 131–146.
- МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЈЕЗИЦИ И КУЛТУРЕ У ВРЕМЕНУ И ПРОСТОРУ 7, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду (18–19. XI 2017). Тема реферата, у коауторству са др Иваном Ђорђевић: „Могућности примене когнитивног приступа у настави правописа”. Рад у целини објављен у: *Језици и културе у времену и простору* : тематски зборник. 7. 2 [уреднице Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић]. Нови Сад : Филозофски факултет / Педагошко друштво Војводине (2018), 41–51.

- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП КЊИЖЕВНО ДЕЛО ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА, Филолошки факултет Универзитета у Београду (30–31. VIII 2017). Тема реферата: „Лексичко и концептуално обликовање мотива страха у роману *Корени* Добрице Ћосића”. Рад у штампи.
- XVI МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС СЛАВИСТА, Филолошки факултет Универзитета у Београду (20–27. VIII 2018). Тема реферата: „О (само)поимању и именовању човека као неживог ентитета у српском књижевном језику”. Рад у целини објављен у: *Српска славистика*, колективна монографија, том I, радови српске делегације на XVI међународном конгресу слависта, главни и одговорни уредник Љиљана Бајић, уредници Рајна Драгићевић и Вељко Брборић, Београд, 2018: Савез славистичких друштава Србије, 75–89.
- 48. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ, Београд, 13–16. 9. 2018. Учешће на сесији у оквиру пројекта *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Реферат: „О семантичкој деривацији реилексема у српском језику”.
- МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП 24. ОКРУГЛИ СТО ДОСТИГНУЋА И ПЕРСПЕКТИВЕ У ОБРАЗОВАЊУ ДАРОВИТИХ, Вршац 29. VI 2018. Тема реферата, са кореферентом Јеленом Стојиљковић (као први аутор): „О развоју метафоричке компетенције даровитих у настави српског језика и књижевности”. Рад објављен у изводу у: *Достигнућа и перспективе у образовању даровитих*, Вршац, 29. VI 2018, 103–104.
- THE SIXTH INTERNATIONAL CONGRESS APPLIED LINGUISTICS TODAY – LANGUAGE, LITERATURE AND INTERDISCIPLINARITY (University of Belgrade, Faculty of Philology; Belgrade, 12–13. October 2018). Реферат: „Писменост новог доба из визуре будућих васпитача и наставника”, у коауторству са Иваном Ђорђевићем (као први аутор). Рад објављен у изводу у: *Applied Linguistics Today – Language, Literature and Interdisciplinarity*, Book of Abstracts, University of Belgrade, Faculty of Philology (Belgrade, 12–13. October 2018), 44–45.

5.5. ПРЕГЛЕД ЧЛАНСТАВА У КОМИСИЈАМА ЗА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ, МАГИСТАРСКЕ И МАСТЕР РАДОВЕ (2014–2018)

ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ (МЕНТОРСТВО):

1. Ивана Ђорђевић, *Ортографска норма у писменим задацима ученика средњих школа као путоказ модерне наставе правописа*; одбрањена 26. новембра 2015. Комисија: проф. др Вељко Брборић, проф. др Љиљана Петровачки, проф. др Драгана Вељковић Станковић (ментор).

УЧЕЋИШЕ У КОМИСИЈАМА ЗА ОДБРАНУ МАГИСТАРСКИХ РАДОВА И ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА:

1. Милена Милисављевић *Наставно проучавање путописне прозе у основној и средњој школи*, ментор: проф. др Љиљана Бајић (одбрањена 18. јула 2014. год.), магистарски рад.
2. Мирјана Барјамовић *Моделирање процеса учења у настави морфологије српског језика*, ментор проф. др Љиљана Петровачки (одбрањена 23. јуна 2014. год.), докторска дисертација.
3. Наташа Станковић-Шошо *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави* (ментор проф. др Љиљана Бајић, чланови комисије: проф. др Оливера Радуловић, проф. др Зона Мркаљ), 8. јул 2016, докторска дисертација.

4. Слободан Новокмет *Семантичка анализа лексема које означавају животиње у савременом српском језику* (ментор проф. др Рајна Драгићевић; др Стана Ристић, научни саветник, проф. др Вељко Брборић), 19. јул 2016, докторска дисертација.

5. Драгана В. Станковић *Говор врањске деце предшколског и школског узраста – социolingвистички приступ* (ментор проф. др Првослав Радић, др Марина Јуришић), 2. јул 2018.

6. Јована Јовановић *Лексика погрдног значења у именовању човека у српском језику* (ментор проф. др Рајна Драгићевић, др Стана Ристић, научни саветник), 12. јул 2018, докторска дисертација.

МЕНТОРСТВО И УЧЕШЋЕ У КОМИСИЈАМА ЗА ОДБРАНУ МАСТЕР РАДОВА:

1. Милица Рајичић, „Облици припреме за писмени задатак у вишим разредима основних школа”, (ментор проф. др Д. Вељковић Станковић), септембар 2016.

2. Оливера Настевска, „Креативни приступ обради романа Иве Андрића *Проклета авлија* у средњој школи”, (ментор проф. др Д. Вељковић Станковић), септембар 2016.

3. Јелена Глишић, „Сложене структуре са страном препозитивном компонентом у језику писаних медија (дневни лист *Политика*)”, ментор доц. др Весна Ломпар (октобар 2014).

4. Маријана Пршић, „Универбација и женска презименска варијанта као последице језичке економије”, ментор доц. др Весна Ломпар (октобар 2014).

5. Мирјана Тарлаћ, „Лингвистички и стилистички аспект анализе придевских синтагми у језику савремених писаца”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (новембар 2014).

6. Ђорђе Бошковић, „Лингвистички и стилистички аспект анализе именичко-глаголских синтагми”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (децембар 2014).

7. Валентина Илић, „Концептуализација апстрактних именица *истина* и *лаж* у српском језику”, ментор проф. др Рајна Драгићевић (септембар 2015).

8. Тамара Лежајић, „Типови контекстуалне антонимије на грађи из романа *Госпођица* Иве Андрића (формалне и семантичке карактеристике)”, ментор проф. др Рајна Драгићевић (октобар 2015).

9. Милица Велимановић, „Фонетика и фонологија српског језика у наставној пракси”, ментор проф. др Вељко Брборић (октобар 2016).

10. Јована Јовановић, „Лексичка и синтаксичка негација у роману *Лауреат* Александра Југовића (лингвистички и стилистички аспект)”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (јануар 2017).

11. Бојана Ђорђевић, „Стереотипи о несловенским народима у српској фразеолошкој грађи”, ментор проф. др Драгана Мршевић Радовић (фебруар 2018).

12. Мартина Зебић (2009/10062), „Синтаксичка стилистика у поетском наративу Борислава Пекића”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (12. септембар 2018).

13. Дамњана Маринковић (2009/0052), „Лексичка и фразеолошка структура у поетском наративу Борисава Станковића”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (28. септембар 2018).

14. Дејана Ћалић (2002/10062), „Лингвистика и стилистика глаголских облика у Змајевим песмама”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (28. септембар 2018).

15. Сашка Михајловић, „Фразеологизми у изабраним делима Бранка Ћопића”, ментор проф. др Јелена Јовановић Симић (5. 12. 2018).

5.6. ПРЕГЛЕД И МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ И СТРУЧНОМ РАДУ КАНДИДАТА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА

5.6.1. НАПОМЕНЕ О КЊИЗИ КАКО МИСЛИМО РЕЧИ

Књига *Како мислимо речи* – прилози проучавању когнитивних аспеката српске лексики (2018, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Јасен, 271 стр.) окупља тематски кохерентан круг објављених, а за ову прилику уређених, методолошки и термилошки усаглашених радова, као и оних који се први пут објављују.

У првом поглављу ауторка се бави адјективним интензификаторима страног порекла (*апсолутан* / *апсолутно*, *тоталан* / *тотално*, *комплетан* / *комплетно*, *ултимативан* / *ултимативно*), те особеностима концептуализације појединих интензификатора као лексичким и/или семантичко-прагматичким иновацијама у српском језику. У овом лексичком кругу, као скорашњи импорт из енглеског језика (према енгл. *ultimate*), издваја се интензификатор *ултимативан*² / *ултимативно*²; њиме се исказује највиши степен (ексцесивног) истицања који се – због семантичке дисперзивности – опире једнозначној и једноставној супституцији домаћим еквивалентима. У односу на друге интензификаторе, нпр. *апсолутно*, разлике се могу идентификовати тек на когнитвном плану, што ауторка у даљој компаративној анализи показује, а уз то наглашава да би „зарад јасноће, лепоте и прецизности”, а и због поштовања лексичке норме, предност требало давати домаћим речима, и то не само у стандардном српском језику, него и у публицистичком и разговорном стилу, који се иначе одликују либералнијом језичком нормом. У потпоглављу 1.3. ауторка са когнитивног аспекта анализира употребу негативних прилошких, именичких и глаголских интензификатора типа *страшно*, *језиво*, *ужасно*, *грозно*, *крваво*, *зло*, *развалити*, *спржити* и сл., којима се у српском књижевном језику и жаргону реализује афирмативна (аксиолошка и афективна) вредност исказа. Неки од ових интензификатора енантосемична значења имају и у књижевном језику (нпр. *страшан*, *језив*, *крвав*), док други такав интралексемски семантички контраст развијају само у жаргону (*брука*, *хаварија*; *разбити*, *развалити* и сл.). Богат корпус на коме је спроведена анализа допринео је прецизности анализе, на основу које је извршена класификација негативних интензификатора, уочене њихове доминантне прагматичке функције, а нису изостале ни методичке напомене у вези са обрадом овог семантичког круга у настави српског језика.

Друго поглавље је контрастно постављено, те је у његовом фокусу дезинтензификација, тј. истраживање деминуције глагола као творбено-семантичке модификације ослоњене на концепте фрагментације и лимитације, а утемељене на метафорички опојмљеном сценарију радње (РАДЊА ЈЕ /ДИНАМИЧАН/ ЕНТИТЕТ → НАЧИН ВРШЕЊА РАДЊЕ ЈЕСТЕ ФОРМА /ДИНАМИЧНОГ/ ЕНТИТЕТА → ГЛАГОЛСКА ДЕМИНУЦИЈА ЈЕ ТЕМПОРАЛНА И АКЦИОНА ФРАГМЕНТАЦИЈА РАДЊЕ МОТИВНОГ ГЛАГОЛА → ФРАГМЕНТИРАЊЕ ЈЕ СЛАБЉЕЊЕ /КОХЕРЕНТНОГ/ ЕНТИТЕТА), из кога производе основна значења девербативних умањеница са богатим адвербијалним инскриптом. Указано је на утицај суфикса на фреквентност ових деривата, при чему је спроведена анкета показала да у идиолектима савремених говорника доминирају глаголи изведени суфиксима *-уцка*, *-уши*, *-ушка*, који се издвајају великим потенцијалом умањивања, мања заступљеност уочена је код гл. творених суфиксом *-ка*, док су изведенице са суфиксима *-уца*, *-ну* и *-ука* по учесталости употребе на зачељу. Уз то, закључено је да глаголске деминутиве, с обзиром на специфичности њихове семантизације, треба посматрати као изразито фазичну групу девербативних твореница. Указано је на сличности и разлике између десупстантивних и девербалних умањеница; значења потоњих деривата истовремено обухватају и темпоралне и модалитетске адвербијалне модификације препознатљиве у акционим сценаријима, чији су типични чланови субјекат, објекат и околности вршења радње. У посебном потпоглављу (2.2) представљено је детаљно проучавање деминутивно-пејоративних глагола изведених суфиксима *-ара*, *-ата* и *-ака*.

Трећи део књиге посвећен је проучавању фигуративних значења зоолексема, фитолексема и реилексема усмерених на карактеризацију човека. У овом поглављу ауторка износи своје виђење когнитивне потке семантичке деривације у оквиру опште метафоре ВЕЛИКОГ ЛАНЦА ПОСТОЈАЊА (Лејкоф и Џонсон 2003). Реверзибилне метафоре и њихова координација у оквиру *великог ланца* (уп. ЧОВЕК ЈЕ ЖИВОТИЊА ↔ ЖИВОТИЊА ЈЕ ЧОВЕК, уп.

звер, вук, гмизавац, овца и др.; ЧОВЕК ЈЕ БИЉКА ↔ БИЉКА ЈЕ ЧОВЕК, уп. *ладолеж, јаблан, коров, боранија* и сл.; ЧОВЕК ЈЕ СТВАР ↔ СТВАР ЈЕ ЧОВЕК, *буздован, машина, аутомат* и др.) посматране су на примерима из књижевног језика и жаргона, и то као исходи метафтонимијски утемељених сценарија усмерених на циљни домен *човек / људско*, чије учешће у развоју фигуративних значења представља израз потребе за целовитим разумевањем и оцртавањем људске природе.

У првом делу завршног поглавља (3.1), на основу анализе одабраног речничког материјала (160 зоолошких лексема), комбинована су два приступа: когнитивнолингвистички и приступ заснован на теорији појмовне интеграције, те је развој фигуративних значења зоолексема посматран као резултат сусрета двају поддомена обухваћених *великим ланцем*, тј. *великим кругом постојећег* (који је и схематски предствљен). У закључним разматрањима, поред запажања да у развоју фигуративног значења кључну улогу има метафтонимија подржана културолошким и перцептивним искуствима на која се ослањају стереотипи, ауторка указује на значај аналошких саодношења међу члановима *великог ланца*, без којих је немогуће говорити о својствима или понашању било ког представника живог или неживог света, јер би неактивност таквих веза онемогућила постојање и деловање аксиолошког система: „...структурисаност ВК указује на то да се бит његове структуре заснива на метафори *кореспондентности* (уп. ЕНТИТЕТИ ВЕЛИКОГ КРУГА ПОСТОЈЕЋЕГ (ЖИВИ И НЕЖИВИ) СУ ИНХЕРЕНТНО КОРЕСПОНДЕНТНИ)”, чиме је омогућен развој фигуративних значења ослоњен на универзалну метонимију *ентитет X за ентитет / својство ентитета Y* (исп. 180).

У потпоглављу 3.2. ауторка каже: „Удео ботаничког домена је значајан јер биљке – у складу са својом природом, тј. грађом, својствима и облицима укључености у живот људи – отварају битно различиту перспективу од оне која карактерише животињски свет, па ове чињенице имају утицаја и на фигуративна значења фитолексема” (исто, 183). Метафоре БИЉКА ЈЕ ЧОВЕК и ЧОВЕК ЈЕ БИЉКА прате се у аналогним процесима антропоморфизације флоре и фитоморфизације човека, и то не само на примерима народних назива (једночланих и синтагматских), већ и латинских, који се користе у научној номенклатури (нпр. *стидљива мимоза*, лат. *Mimosa pudica*; нана барска лат. *Mentha aquatica* и сл.). Поларизација *добро – лоше* се из људског света очекивано пресликава на царство биљака, али је битно друкчија неголи у домену фауне, што се препознаје у много слабије развијеној пејоративној сфери (уп. *кукољ, коров* и сл.). Унутрашњу енергију биљке можда најбоље откривају флорални *глаголи раста и експанзије* (нпр. *укоренити /се/, разгранати /се/, уврежити /се/* и сл.), али и они које ауторка убраја у *глаголе инсеменације* (*/по/сејати, расејати, клијати*), гл. *култивације и неге* (*калемити, орезивати, пресадити*), гл. *опадања* (*венути, сахнути, прецветати* и сл.) и гл. *убирања плодова* (*брати, жњети, косити*) (уп. исто, 201–202). Сви наведени примери показују да су флорално опојмљени апстрактни концепти дубоко укоренењени у свести човека, па отуда и у језику, а да преовлађујући типови и смерови колокација ових глагола откривају социјално опојмљене „вегетабилне” сценарије који потврђују стабилност антропоцентричних параметара у флоралном домену (нпр. гл. инсеменације „привлаче” негативне концепте: *сејати страх / сумњу / зло / панику / болести* и сл., док је код гл. *убирања плодова* ситуација супротна: *убиру се и жању признања / аплаузи / успеси* и др.).

Реификација је разматрана у два потпоглавља (3.3, 3.4). У првом потпоглављу (3.3), на основу анкете спроведене међу студентима Филолошког факултета у Београду, којом су испитивана значења архетипских квалитета објек(а)та усмерена на атрибуцију човека (*мек, тврд, чврст, крут, оштар, туп, тесан, широк, дубок, плитак*), утврђено је да фигуративна значења тих реилексема почивају на уланчаним метонимијама и метафоричким комплексима, везаним за типична социјална, психолошка и комуникативна испољавања носилаца тих особина, тј. за делатне сценарије који утичу на формирање стожерних концепата апстрактних својстава, а потом и на разумевање и вредновање човекових карактерних особина именованих реилексемама. У другом делу (3.4) семантичка деривација заснована на реификацији посматрана је у жаргону, а у закључници ауторка истиче да у поимању човека као предмета „кључну улогу имају деанимација људског и анимација предметног света. Ова два супротстављена а паралелна процеса базирана су на обостраној структурној и функционалној

редукцији – и човека и предмета. Парадоксално, удаљеност и контраст између изворног и циљног домена, који се најбоље огледају у опозицијама *живо – неживо, динамично – статично*, представљају главну покретачку снагу метафтонимије јер су, због своје различитости и привидне неспојивости, интелектуално провокативни, па је и когнитивни процес којим се доводе у везу изразито креативан” (исто, 240–241). Тако је употпуњена слика о реификацији у жаргону, која допуњава човеков физички, карактеролошки и етички портрет оцртан фигуративним значењима зоолексема и филолексема у књижевном српском језику.

Након теоријског разматрања антроподирективних фигуративних значења зоолексема, филолексема, адјективних и других реилексема, у финалном потпоглављу (3.5) представљен је методички приступ разматрање проблематике на часовима лингвистичке секције (у средњој школи). Своје теоријско и практично искуство ауторка је искористила у интегративном приступу усмереном на унапређивање знања из језика и језичке културе, а ради обогаћивања језичког фонда ученика и стицања бољег увида у узајамно прожимање језика, мисли и културе. Заснован на лингвокултуролошком приступу, а подржан когнитивним теоријским оквиром, овакав модел може постати добра основа не само за проширивање знања из лексикологије, већ и за грађење корелативних методичких модела којима се спајају и шире знања из различитих предмета, јер укључује и активира рад везан за широке, васпитно и образовно значајне теме.

Како су интензификација и дезинтензификација део афективно и евалутивно устројеног аксиолошког система који се може пратити и кроз поимање, тј. концептуализацију сложене човекове природе сагледане у изворним доменима живог / анимантног (фауне, флоре) и неживог / инанимантног окружења (артефаката), могли бисмо закључити да је читава књига *Како мислимо речи* посвећена облицима самопоимања и разумевања колективног селфа говорника српског језика, те когнитивном обликовању семантичког и културно специфичног инскрипта у нашем заједничком лексикону.

5.6.2. НАПОМЕНЕ О РАДОВИМА (2014–2018)

У складу са својим професионалним афинитетима и опредељеношћу за бављење методиком наставе српског језика и књижевности, значајан број радова Д. Вељковић Станковић посветила је различитим питањима која се тичу подучавања и учења српског језика. Тематски опсег ових радова је велик и обухвата редовну основношколску и средњошколску наставу, унапређење додатне наставе, различите облике рада с даровитим ученицима у оквирима лингвистичке секције, унапређење медијске писмености, као и наставу српског језика као страног. Поред бављења методиком наставе српског језика, Д. Вељковић Станковић дала је допринос и науци о језику, посебно у домену лексикологије и лексичке семантике. О свему томе сведоче следеће напомене о радовима које је кандидаткиња објавила у периоду од 2014. до 2018. године.

1. Осмишљању и примени креативнијих методичких поступака усмерених на мотивацију ученика за читање и повећање изражајних могућности посвећен је рад **Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика и књижевности** (2014). У тежњи да модернијим методичким моделима допринесе унапређењу лексичке компетенције и културе усменог и писменог изражавања, Д. Вељковић Станковић разматра (а) узроке и последице лексичке недостатности, (б) залаже се за интензивније повезивање наставе књижевности и језика, (в) као и за примену метакогнитивног приступа приликом коришћења речника и лексичко-семантичких вежбања. У складу с Перфетијевом хипотезом о лексичком квалитету (Перфети 1985), према којој на способност читања с разумевањем пресудно утиче ефикасност когнитивне обраде речи, ауторка указује на то да посебну пажњу треба посветити лексичкој семантици, будући да лексички квалитет подразумева три чиниоца: прецизност ортографског, фонолошког и семантичког одређења речи. Зато, имајући у виду да се речи које припадају истој категорији и оне које су тематски груписане памте лакше и брже (Спирада 2008: 182), ваља организовати посебне часове, нпр. разговоре о речима, посвећене проучавању лексики и проширивању вокабулара. Ови часови, који захтевају добру организацију и сврховиту контекстуализацију, могу добро припремити

ученике за обраду и тумачење књижевног дела, особито ако је у њему већи број непознатих речи, а уколико се такав приступ примењује после обраде књижевног дела, прикупљени лексички материјал може послужити ученицима за самосталну анализу језика одређеног писаца (уз коришћење релевантне литературе и приручника) и за детаљнију стилску анализу.

2. У раду **Улога примењене когнитивне лингвистике у развоју медијске писмености младих (на примерима из рекламног дискурса)** (2017) ауторка је следила потребе за усавршавањем наставника, истакнуте у документу *Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године* (Сл. гласник РС, 2012), у коме се, као о једном од најважнијих задатака који у блиској будућности ваља реализовати, говори о неопходности развоја стручних компетенција, а с тим у вези и о усвајању и примени квалитетнијих концепција наставе и учења, креирању подстицајних ситуација, индивидуализовању наставе зарад бољег развоја даровитих, оспособљавању ученика за функционалну примену знања и подстицању потребе за самостално, целоживотно образовање. Имајући на уму у којој мери медијске поруке – пре свега својим вербалним садржајима – обликују свест, а тиме и понашање младих, у овом раду највећа пажња је посвећена могућностима укључивања примењене когнитивне лингвистике у наставу матерњег језика, и то са циљем развоја медијске писмености. На неколиким примерима из рекламног дискурса показано је како ученике треба оспособљавати да уочавањем и разумевањем когнитивних механизма уграђених у језик препознају стратегије које се примењују не само у економској промоцији, већ и приликом обликовања других медијских садржаја. Циљ рада је креирање методичког модела који омогућава да ученици – упознајући језичку, когнитивну и прагматичку сачињеност медијских порука – унапреде лингвистичку, комуникативну и медијску компетенцију; поред тога, указује се на важност осавремењавања високошколских наставних програма, који својим садржајима треба да прате друштвене и технолошке промене како би будуће наставнике оспособили да – сагласно потребама развоја језичке и опште културе – код својих ученика изграде и оснаже комуникативне способности какве су данас, захваљујући знатно проширеном концепту писмености, неопходне у свим областима живота.

3. У раду **О развоју лексикона у настави творбе речи** (2017) Д. Вељковић Станковић се бави унапређењем корелацијско-интеграцијског приступа у настави српског језика као матерњег. Будући да смањене изражајне способности ученика корелирају са све неразвијенијом навиком читања и применом репродуктивно-експликативних поступака у настави језика, побољшање квалитета наставе и знања ауторка види у интензивнијем повезивању и прожимању унутарпредметних области, а у фокусу разматрања су настава творбе речи и културе изражавања. Циљ интеграцијског и комуникативног приступа јесте оспособљеност ученика за активну примену знања из творбе речи уз проширивање вокабулара, а основни предуслови реализације ових наставних задатака јесу (а) интензивније повезивање наставе творбе речи са семантиком; (б) темељна обрада и боља диференцијација основних појмова и термина из ове области (уп. експланативна функција појмовних метафора у настави); (в) коришћење систематизације и писмених провера знања зарад богаћења активног речника (уп. утицај теста на наставу, валидност одговора). Уводна запажања у вези са међуусловљеношћу развијености вокабулара и знања о творби речи илустрована су анализом задатака из области творбе речи, које су у испитним тестовима решавали студенти Филолошког факултета у Београду. Ова анализа показала је, између осталог, да недостатак довољног броја квалитетних примера на којима треба показати правце реализације творбеног процеса и недовољно повезивање творбе речи и семантике води слабијој способности препознавања творбене основе и корена речи, а највеће потешкоће задају речи које припадају периферији активног вокабулара, или су испитаницима мање или више непознате (уп. *снебивљив*, *разметљив*), па се отуда често, не само у одговорима тестираних, већ и у колоквијалном језику, па чак и у преводима познатих књижевних дела (исп. СрпКор2013), јављају аномални облици (уп. **снебљив*, **разметен* и сл.). Испитивање валидности одговора овог, али и других задатака потврдило је да непознавање семантике кореспондира с немогућношћу остварења творбеног акта (када је лексема позната, у решењима се налази мање не-речи и обрнуто), те су зато, поред развијених методичких

коментара након разматрања решења појединих задатака, у последњем делу рада дате детаљније препоруке за побољшање наставе творбе речи.

4. У раду **Примена изражајних средстава драмске уметности у функцији развоја критичког мишљења ученика** (2017) (други коаутор Јелена Стојиљковић) на примеру представе *Отрови Капулетовог врта* Театра *Фармакореа*, насталог у окриљу Фармацеутско-физиотерапеутске школе у Београду, показана је примена драмских техника у функцији развоја критичког мишљења ученика. Генеза представе, осмишљене према мотивима Шекспирове драме *Ромео и Јулија* и Ђарматијевог дела *Отровни Шекспир – Шекспирови отрови*, приказана је кроз све фазе: од драмских радионица, селекције и повезивања садржаја, развоја драмских слика, до реализације едукативне представе. Овај оригинални драмски подухват, који подразумева непрекидан развој (уп. процесна драма), као и креативност свих учесника, издваја се по специфичном грађењу корелативних веза између предмета *Српски језик и књижевност*, *Фармакогнозија* и *Хемија*, чиме се истовремено омогућава развој научне, комуникативне, интерперсоналне и интеркултуралне компетенције. Важно је истаћи да „примена драмског метода ниуколико нема обележја пукe инструментализације, јер се инхерентне карактеристике драме – радња, сукоб, сцена, динамика, комуникација, проблематизација, тематизација важних мотива и др. – транспонују на когнитивни и епистемолошки план, а основни циљ представља (а) досезање курикуларне кохеренције, (б) мотивација за самостално учење, (в) освешћивање когнитивних процеса и (г) неговање критичког мишљења” (261). Наиме, драма у настави отвара трансформативну опцију тиме што је драмски метод примењен са циљем повезивања различитих области знања. Драмски метод, који се од друге половине прошлог века интензивније развија у наставној теорији и пракси, помаже да се код ученика развију способности и вештине логичког закључивања, анализе, интерпретације и вредновања чињеница и аргумената, отвара путеве правилног резоновања и закључивања, те омогућава креативнији приступ наставним садржајима. Драмски метод се у настави српског језика и књижевности, закључују ауторке, може веома добро примењивати јер је „сагласан с дијалогском природом знања, а успостављање чвршћих веза међу разнородним предметним областима доприноси томе да се когнитивни конфликт, као један од важних покретача у решавању проблемских питања, из равни једне науке транспонује на другу, умножавајући гледишта, а тиме и изазовност за самосталан и заједнички рад ученика” (276). Тако мултидисциплинарна перпективизација подстиче и наставнике и ученике на интелектуално осамостаљивање, усавршавање и преиспитивање окошталних образаца мишљења, а такође и за одмереније и поузданије вредновање научних чињеница (исп. критичко мишљење) и његову примену у пракси.

5. Унапређењу наставне праксе, а посебно рада у лингвистичким секцијама које у средњим школама окупљају заинтересоване и даровите ученике, посвећен је рад **Човек и биљка – фитонимија као исходиште интегративне наставе** (2018), у коме Д. Вељковић Станковић, у коауторству са Јеленом Стојиљковић (као другим аутором) представља наставни пројекат којим се интегришу знања из области матерњег језика, биологије и фармакогнозије. Овакав приступ ученицима омогућава да обједине, надграде и креативно користе знања из различитих предмета, и то као ресурсе и покретаче свог професионалног и језичког усавршавања. Методолошки ослонац нађен је у примењеној когнитивној лингвистици, а реализација је заснована на дидактичком принципу интеграције, којим су грађене корелативне везе између различитих наставних садржаја. Полазећи од метафоре *великог круга (ланца) постојања*, као универзалног ресурса семантичке деривације, ученици су истражили најзначајније аспекте појмовног пресликавања између хуманог и флоралног домена у језику, проширили знања из лексикологије, етнографије и фармакогнозије, чиме су остварени основни задаци: (а) обједињавање курикуларних садржаја уз квалитативни прираштај, (б) оспособљавање ученика да разноликост светова (анимантног и инанимантног) посматрају као хомогену, кореспондентну целину, (в) стварање јединственог концепта који омогућава дубље и боље упознавање човека и његових вредности. Примарне међупредметне споне овог методичког модела успостављене су у флоралном лексичко-семантичком ареалу; фитолексеме и развој њихових фигуративних значења, као и чврсте везе с доменом *људско* показане су

бројним примерима који илуструју реверзибилне везе чланова *великог круга постојања*, као универзалног изворног домена, веома активног у процесу преноса номинације. Ексерпција тих примера подразумевала је оспособљавање ученика за рад са речницима, током кога су отворана бројна проблемска питања, лингвистичка и стручна. Њиховим разрешавањем остварена је добит и за наставу језика и за фармакогнозију: у оквиру лексикологије продубљена су знања о семантичкој деривацији, синонимији и антонимији; когнитивни приступ омогућио је ученицима да разлуче важне појмовне садржаје, да упознају појмовну и лексичку метафору и метонимију, а такође и да их разликују од поетске метафоре и метонимије.

6. Циљ рада **Могућности примене когнитивног приступа у настави правописа** (2018) (други аутор др Ивана Ђорђевић) јесте методолошко богаћење наставних приступа ортографији (подобласт писања великог слова у називима културних манифестација). У раду се пошло од хипотезе да су бројне правописне недоумице, од којих многе остају и након дугогодишњег школовања, резултат фаворизовања прескриптивног приступа у настави, те запостављања важног запажања А. Белића: „Наш правопис је прост и природан, али има једну тешкоћу: он тражи од оних који се њиме служе да мисле примењујући га” (Белић 1999: 11). У методичком изложеном у овом раду приступу Белићева тврдња има централно место, јер се њом поткрепљује чињеница да ученицима ваља обезбедити когнитивни пут чији ће им правац и путокази – тј. хеуристичке појмовне метафоре уграђене у наставне поступке – омогућити да *мисле* упознајући правописна правила. Зарад откривања методички делатних метафора и пројектовања ефикаснијег наставног модела анализирани су и класификовани примери из електронског корпуса (укупно 100 примера). На темељу тих резултата ауторке су осмислиле, детаљно изложили и методички образложили наставне поступке, ослоњене на експликаторне потенцијале појмовних метафора чија је улога да – снижавајући ниво апстрактности тежег градива – омогуће лакше и обухватније усвајање и примену ортографских узуса. Когнитивни приступ у настави српског језика представљен је као универзални *modus operandi* чијом се умесном применом развијају метафоричка компетенција, као и метафоричка флуентност наставника и ученика, које, поред повишавања динамике и занимљивости наставе, доприносе изразитијој интелектуалној активности ученика те обезбеђују боље и дугорочније исходе учења.

7. Како се принцип занимљивости може успешно реализовати Д. Вељковић Станковић показује у раду **Коришћење хумористичких текстова у настави српског језика као страног** (2016). Обимна литература о хумору, смеху и комичном потврђује да су ови феномени одувек разматрани с много пажње. Значај, снага и вредност хумора у социјалној и индивидуалној сфери препознају се у озбиљности с којом им већ вековима многи филозофи и уметници приступају. Хумор смањује афективне препреке у учењу језика, стимулативно утиче на социјализацију ученика и зближава све учеснике у наставном процесу, јер, као што Бергсон каже – хумору је неопходна јака (исп. Перишић ²2012: 116). Зато разумевање шала, вицева и духовитих језичких обрта представља велик изазов, али и тешкоћу за већину оних који српски језик уче као страни. Заблуда је да се хуморне ситуације тешко могу приближити ученицима српског, или ма ког другог језика као страног. Напротив. Многе хуморне ситуације заснивају се на поигравању значењима појединих речи, те захтевају виши ступањ лингвистичке и социокултурне компетенције. Зато се у раду указује на сврховитост коришћења хумористичких текстова у настави и на њихову мотивациону функцију, а такође се разматрају облици укључивања хумористичких садржаја са циљем снажења лексичке, а тиме и комуникативне компетенције. Посебна пажња посвећена је хумористичким ефектима заснованим на полисемији, јер она представља моћан ресурс продукције нових значења, те би се могло рећи да на њој почива велика енергија сваког језика, а добро познавање полисемантичких поља речи значајно унапређује изражајне потенцијале говорника. У настави страних језика понекад се више инсистира на хомонимији, па су ученици често склони да, попут неких изворних говорника, различита значења исте речи погрешно схватају као семантизације посебних лексема, тј. као хомониме. Зато овакав облик проширивања лексикона ваља користити с мером, посебно приликом увођења у вокабулар ученика секундарних значења оних речи које су у српском језику врло фреквентне. Хумористички текстови (шале, досетке, анегдоте, вицеви)

изузетно су погодни као лингвометодички материјал јер се у њима комична дисонанца сучељених семантизација најчешће препознаје у најистакнутијем сегменту – у поенти, па језичка сведеност, хуморни ефекат и експонираност вишезначности погодују и занимљивијој обради и трајности усвојених знања.

8. Сагледавајући однос мишљења, језика и културе, на примерима из *Корпуса савременог српског језика* Математичког факултета Универзитета у Београду (СрпКор2013), у раду **Концептуализација традиције у српском језику** (2014) Д. Вељковић Станковић истражује семантичку и аксиолошку потку уписану у појмовне метафоре на које се ослања разумевање *традиције* и *традиционалног* у српском језику. Пошавши од мишљења Е. Сапира, који каже да се култура не може градити ако се појединац и друштво отуђе од традиције, а да је „прошлост од културног интереса једино док је још садашњост, или докле год може постати будућност” (Сапир 1984: 115), ауторка истиче да језик, писменост, религија, уметност и народна предања јесу залог будућег ако сачувају виталитет и плодотворност у свести својих носилаца, и то уколико се традиционалне вредности не схватају као граничници који спутавају, већ као ауторитети који нуде смернице и изазове, чија достигнућа треба досегнути, усвојити и – колико год је могуће – пресегнути. Традиција се понајпре разумева као комплексан, делатан континуум с чијим се садржајима појединац идентификује, али неретко јој се придаје негативан предзнак, те се посматра као „скуп превазиђених вредности”, па се тако и „традиционална настава” (пре)често узима као антоним *модерне наставе*, а тада обједињује велик број безмало средњовековно мрачних епитета: она се схвата као архаична, застарела, превазиђена, инертна, по ученикову свест и дух погубна, безмало штетнија од незнања“ (НССУВД 44/1, 211). Ауторка подсећа да иновативну, креативну и занимљиву наставу не би требало посматрати као супротност традиционалној, јер би то водило запостављању и деградацији онога што су бројне генерације педагога, лингвиста и методичара промишљале и твориле – такође у уверењу да граде нове и успешније основе наставе, што би, имајући у виду значајне досеге старијих прегалаца на овом пољу, представљало велик губитак (исто, 212). Као што значајан број примера показује, традиција се концептуализује као *живо биће*, *ауторитет*, *закон* и *законодавац* с којим су нове генерације у непрекидном и плодном дијалогу. Стога се намеће следећи закључак: „За афирмисање позитивног концепта традиције – било на општем, друштвеном плану, било у ужим доменима, посебно у области образовања и наставе језика – важно је делатно оснажити и дубље утемељити схватање традиције као мудрог *саговорника*, јер се тиме јача једно од најзначајнијих упоришта виталности традиције – концепт *комуникације*; зато управо овакав приступ треба имати на уму приликом постављања стратешких циљева образовања, осмишљавања наставних програма, писања уџбеника и сачињавања методичких модела (исто, 215–216).

9. Изузетни стручњаци, поред врхунских прилога наукама којима се баве, дају значајан допринос дидактичком обликовању научне грађе када је представљају не само у високошколској настави, већ и у уџбеничкој литератури намењеној млађим узрастима. Рекло би се да је добро умеће методичког прилагођавања значајан показатељ врсноности научника који се прихвата одговорног задатка подучавања. Таквом научнику и педагогу међу нашим лингвистима посвећен је рад **Дидактичко-методичке специфичности Српске граматике Радоја Симића** (2018). У овом раду размотрене су и приказане дидактичко-методичке особности *Српске граматике* (I и II) проф. Р. Симића, међу којима се издвајају: методолошка иновативност, ваљано структурисање наставних садржаја и повезивање унутарпредметних области, кохезивност, добро уграђена и сврховито постављена методичка потпора у посебним методичко-инструктивним и научно-стручним рубрикама намењеним наставницима, као и у инструктивним, експланаторним и лингвометодичким текстовима за ученике, те оригинално реализована комуникативна димензија основног текста, усмерена на олакшавање разумевања садржаја и усвајање знања. Зато је посебна пажња посвећена начинима реализације дијалогичности у основном тексту, те облицима коришћења језичких предлога, јер се у њима чити метаконгнитивна функција ове граматике. Комбинације текстуалних елемената *Српске граматике* Р. Симића (основних, допунских, појашњавајућих, инструментално-практичних) за циљ имају побољшање процесног знања, под којим Блумова таксономија подразумева употребу

и анализу, док га Гаће (1985) сагледава у духу развоја интелектуалних вештина, јер ученику даје способност упоређивања, успешног класификовања, мењања перспектива, откривања и ваљаног закључивања. Оно што *Српску граматику* чини пријемчивим, добродошлим приручником у средњошколској настави, али и угодним саговорником будућих, једнако као и искусних наставника јесте реализација метакогнитивних циљева који се тичу: (а) сагледавања процеса властите перцепције и учења, (б) развоја свести о потреби ширења знања о матерњем језику, (в) успостављања веза између знања о језику и комуникативних потреба говорника, (г) оспособљавања за праћење и примену различитих методичких приступа, и најзад – (д) грађења способности виђења и сазнавања језика као скупа „разнородних и хетерофункционалних елемената способних да испуне све задатке које пред њих поставља многострана, изванредно гипка и покретљива људска мисао“ (Симић: 2001, *Српска граматика II/209*).

10. У разматрању пејоративности деминутивних глагола у раду **Деминутивно-пејоративни глаголи изведени суфиксима -ака, -ара и -ата** (2015) Д. Вељковић Станковић полази од тврдње Стојана Новаковића да се „радњи може показати и мера“ (Новаковић 1894: 73). Апстрактна природа ове „мере“ и модалитети концептуализације семе *мало* утичу на степен и правац обликовања депрецијативног значења, па – за разлику од типичних глаголских деминутива, код којих сема *мало* производи снижавање (акционог) интензитета – код пејоративних девербалних деминутива ова сема утиче на мању правилност у начину вршења радње. Анализом репрезентативних примера ауторка испитује везе између денотата и секундарних значења ових лексема, ослањајући се на појмовне метафоре у којима се ти семантички помаци огледају. Резултат таквих анализа могао би се сажето представити на следећи начин: (а) код девербалних деривата изведених суфиксима -ака, -ара и -ата снижена мера правилности у вршењу радње, тј. деминутивност, препознаје се у девијантном, разносмерном, непримереном вршењу њеном, јер је хаотична, неартикулисана акција у највећем броју случајева схваћена као непримерена и када су у питању глаголи кретања (*возакати се*), а такође и кад је реч о соматизмима (*трзакати се*, *бацакати се*)), мада нису необичне ни употребе у којима је пејорација, захваљујући благонаклоном односу према вршиоцу (нпр. детету), уступила место контекстом индукованом хипокористичности; (б) симетричност и ритмичност концепта фрагментације, изражене код типичних евалутивних девербала, увелико су нарушене, те се пејорација (тј. пејоративни потенцијал ових глагола) ослања на дисхармоничност радње и одсуство њене усмерености. У овој творбено-семантичкој скупини значајну улогу имају глаголи кретања и производње звука, чија се фигуративна значења везују за непримерене облике понашања (уп. *врдарати*, *вуцарати* /се/, *клатарити* /се/) и непожељне начине говорења (*млатарати* /језиком/, *лупатати*, *лупетати*, *ломатати*). Ауторка такође запажа недоследност у интерпретацији значења ових глагола у нашим великим описним речницима (РСАНУ и РМС), те на основу заједничких семантичких карактеристика ове групе девербативних деминутива предлаже начин њиховог (уједначеног) представљања у лексикографским чланцима.

11. У колоквијалном, али и у књижевном језику запажен је пораст фреквенције придевских и прилошких интензификатора страног порекла (*апсолутан* / *апсолутно*, *тоталан* / *тотално*, *комплетан* / *комплетно* и сл.), који, најчешће употребљени са циљем максималног истицања каквог квалитета, постају конкуретни лексичким појачивачима у српском језику (*врло* / *веома*, *потпуно*, *сасвим* и др.). У раду **О ширењу круга адјективних и адвербијалних интензификатора у српском језику (под утицајем процеса глобализације)** (2014) ауторка ову појаву посматра у контексту процеса глобализације који, захваљујући експанзији медија и преобилу информација, условљава и потребу за пренаглашеношћу комуникативно релевантних садржаја. У раду су размотрене семантичке и колокацијске специфичности ових лексема, као и особености концептуализације појединих интензификатора; уочено је да: (а) колокациона рестрикција прил. *апсолутно* посредно открива да ли одређено својство разумевамо као инхерентно лимитиран или као еластичан концепт подложен модификацији и интензификацији (уп. *апсолутно висок; ~ *раван*); (б) наглашена атракција прил. *тотално*, прид. *тоталан* и лексема које денотирају штогод негативно / лоше указује на склоност говорника српског језика према негативној емфазу (уп. *тотално лош*, ~ *непоштовање*, ~ *поразити* и сл.); (в) немогућност

замене прид. *комплетан* придевом *тоталан* већином узрокује апстрактнији концепт тоталности, док комплетност подразумева мозаичку структуру ентитета, ограничен број елемената и мању дистанцу (уп. комплетна / *тотална опрема, комплетно градиво и сл.). Најзад, ауторка закључује да честа употреба интензификатора максималног опсега, поред осталог, „промовише затварање у један униформни систем вредности заснован на општеважећим и нереалним параметрима”, што на појмовном плану има за последицу сужавање смисла интензификације искључиво на максимални опсег, а самим тим, на лексичком и на комуникативно-стилском плану, утиче на осиромашење активног вокабулара и језичког израза савремених говорника српског језика.

12. У раду **Интензификација и афирмативна квалификација лексемама са значењем негативне експресије** (2014) Д. Вељковић Станковић из когнитивне перспективе разматра семантички потенцијал лексема које припадају аксиолошкој и афективној сфери негативног (*стравично, грозно, лудо, болесно, крваво, проклето* и сл.), а захваљујући метафтонимијом омогућеним трансформацијама сема квантитета и квалитета (*велико, страшно, девијантно, деструктивно*) у жаргону и књижевном језику остварују улогу интензификатора и/или афирмативних квалификатора (нпр. „сјајан, изврстан филм” = *страшно / језиво / опако* добар филм; „изврсно обавити радњу X” = *брука, развалити, растурити* и сл.). На основу разматрања обимног корпуса (СрпКор2013), ауторка издваја 4 групе негативних интензификатора (НИ): (1) *репулзивни* НИ, који својим значењем представљају негативитет *per se* (*мрак, зло, брука* и др.); (2) у другу групу увршћени су интензификатори (психолошке) тензије, тј. интензификатори страха и последица осећања страха (*страшно, страховито, ужасно, грозно, опако, језиво* и сл.); (3) *пернициозни* НИ, обједињени семантиком угрожености различите врсте и степена, разврстани су у три подгрупе: (а) НИ виталне угрожености (*крвав, убиствен, мртав* и сл.), (б) НИ угрожености болесним и/или девијантним стањем (*болесно, лудо, шашаво; шизнути, шлогирати се, полудети* и сл.), (в) НИ угрожености оностраним агенсом (уп. табуирани интензификатори; нпр. *ђаволски, паклено, проклето* и др.); (4) *вехементни* НИ обухватају (а) силовите, деструктивне радње (нпр. *растурити, разбити, развалити, спржити*) и (б) последице деструктивног делања (*хаос, хаварија, катастрофа* и др.). Запажено је да семантичка и прагматичка вредност НИ почива на два ослоња: концепту јаких емоција као снажних покретача психичких (и физичких) реакција и на реинтерпретацији концепта *лошег, агресивног, девијантног*. Снага страшног, па стога претећег и лошег – схваћена као динамичка подлога делања – користи се као темељ интензификације. Отуда негативни интензификатори имају следеће функције: (а) повећавају илокутивну снагу исказа, (б) доприносе ефикаснијем и бржем придобијању саговорникове пажње, (в) подстичу јаче емотивно учешће слушаоца / саговорника; њихова основна прагматичка обележја су емфатичност и афективност („кажем X јер (а) део исказа и/или читав исказ желим да истакнем, (б) да побудим саговорникову пажњу и (в) да, поред основног садржаја поруке, саопштим своју емоцију”). У раду су уочене водеће појмовне метафоре на којима почива негативна интензификација, а енантосемичност неких НИ схваћена је као резултат опозитних тумачења и схватања истог ентитета или метафоричког сценарија у коме тај ентитет фигурира као водећи.

13. Имајући у виду динамичност развоја жаргона, те проблеме с којима се лексикографи суочавају приликом идентификације, класификације и лексикографске обраде жаргонизама, у раду **О жаргонизмима у Речнику српског језика Матице српске** (2011) Д. Вељковић Станковић указује на могућности корекције неких значења жаргонских лексема забележених у овом речнику, и то класификујући их у неколико група: (а) речи с неодговарајућим лексикографским дефиницијама (уп. РСЈ: шибација *неваљалац, хуља* м. „онај који је склон тучи; пргава, насилна особа”; РСЈ: жвака *лаж, шала* м. „досадно, често дуго и испразно казивање, нагваждање”; РСЈ: жицати *достављати имена, податке (најчешће полицији), откуцавати* м. „искамчивати какву материјалну корист, нпр. ситан новац од пролазника, молити за неку ситну услугу зарад личне користи и сл.”), (б) лексеме којима је придружена једним делом неодговарајућа или непотпуна дефиниција (РСЈ: клопати *јести и пити /обично обилно/* м. „јести”; *падобранац*, поред у РСЈ наведеном значењу *онај који се гура, убацује са стране покушавајући да пре осталих, преко реда негде уђе, да се нечега домогне и сл.*, ова

именица се уобичајено употребљава и са значењем „особа која непозвана долази на забаву, журку”); трећи сегмент рада посвећен је речима које се више не осећају као жаргонизми (*половче, браниша, бруцош* и сл.; исп. т. 2.9–2.13). У закључку се указује на оправданост увршћивања у речник неких данас застарелих жаргонизама (нпр. *цигла, црвендаћ* и сл.), понајпре зато што млади читаоци одређену реч могу срести у текстовима који, мада нису написани тако давно, могу садржати покоју – у то време фреквентну – а савременом читаоцу непознату реч. Ауторка у закључку наглашава да, поред огромног труда уложеног у овај лексикографски подухват, не смеју остати незапажени напори на његовом осавремењавању и корекцијама које су потом уследиле, те истиче потребу за даљим истраживањем жаргонске грађе, које би требало да буде континуирано и исцрпно, уз ангажовање младих стручњака (социolingвиста, лексиколога и лексикографа) који би до сада прикупљени жаргонски фонд компетентно прочистили, проширили и према уједначеним критеријумима обрадили.

14. Предмет проучавања у раду **Експресивност евалутивних деривата изведених суфиксима -оња и -уља – аксиолошки приступ** (2016) јесте специфичност пејорације у функцији вредносног моделовања етно-антрополошке сфере језичке слике света. Због снаге негативности рег се (Вељковић Станковић 2014: 11–12), али и због дериорације изразитије обележене заједничким, колективним параметрима, пејорација снажније делује на профилисање система вредности носилаца српског језика од хипокоризације. Ауторка запажа да се у овим дериватима – када је реч о именовању човека – огледа тесна веза између пејоративности и карикатуралности, при чему се карикатуралност заснива на издвајању и хотимичној хипертрофији једног својства, које се снажно осветљава, док све друге карактеристике бивају занемарене. Сам поступак селективне хипертрофије, тј. свођење веома комплексног људског бића на једну једину квалитативну компоненту инхерентно је пејоративан, јер се у његовој бити налази хотимично поједностављивање којим се деградира и детеоризује субјекат процене. Проминентност једног својства, а релативизовање осталих води уској спецификацији оценое и сужавању аксиолошке основе. Тако, разматрајући експресивност помина *attributiva* добијених суфиксима -оња и -уља, ауторка долази до следећих закључака: (а) њихова пејоративност првенствено проистиче из особености оцењивачког механизма, који се, управо због хипертрофије и селективне промоције (само) једног човековог својства, препознаје као облик детериоративне симплификације (комплексне човекове природе), додатно оснажене претежно негативним значењима творбених основа; (б) за разлику од типичних супстантивних представника субјективне оценое, код којих се пејоративност везује за сему квантитета, из чега следи холистичка оцена, ове творенице карактерише негативно интонирана сема експонентности („истакнуто X”), а пошто је она уско фокусирана, то омогућава финије диференцирање оценое; (в) пејоративност ових изведеница обухвата неколико битних евалутивних сфера (естетску, етичку, интелектуалну) формираних махом колективним параметрима, кључним у обликовању прототипа језичке заједнице; зато ове пејоративе треба посматрати и као чуваре параметарских баријера и вредности похрањених у језичкој слици света говорника српског језика.

15. Инструментализацију намерног амбигвитета заснованог на семантичкој деривацији Д. Вељковић Станковић испитује у раду **Вишезначност у рекламном дискурсу** (2014). У промотивним медијским порукама учестала је појава истовременог контекстуалног побуђивања и саодноса различитих значења истих лексема, те се у раду разматра њихов утицај на појмовну интеграцију осмишљену зарад деловања на свест и понашање потрошача. Активирањем више од једног значења полисемне речи информативни оквир намерно се шири да би се остварила сврховита кореспонденција значења, но, „придодато” значење није прагматички редундантно, већ представља део осмишљеног прираштаја информације. Зато ауторка амбигвитет заснован на експлоатацији полисемије не тумачи као пуки лудистички елемент којим се подстиче изазов одгонетања, већ као хотимичну екстензију исказа којом се снаже пажња и когнитивна активност саговорника, учвршћује комуникативна веза и порука чини упечатљивијом и памтљивијом. Анализа примера из рекламног дискурса показује да оваква стратегија (и)зазивања вишезначности баца ново светло на категорију модалитета и Грајсову максиму „буди јасан”, али при томе не угрожава ни поменуто начело, нити омета комуникацију, већ

напротив – интензивира когнитивне процесе и подстиче изграђивање језичке компетенције. У најједноставнијем случају амбигвитета, када су, на први поглед прикладна два значења исте лексеме, једно од њих бива искоришћено као сцена на којој ће друго бити јасније препознато као једино прихватљиво, док управо то „одбачено” значење постаје снажна когнитивна и асоцијативна подршка разумевању али и запамћивању намераване семантизације. У многим другим, разноврсним примерима долази до корелације и/или интеграције значења, захваљујући чему се запажа до сада мало испитивана комуникативна и прагматичка функција полисемије, појава коју би ваљало детаљније истражити, и то не само у рекламном дискурсу, већ и у колоквијалном језику, у коме такође није неуобичајена.

16. Како су перцепција и тумачење књижевног дела условљени, између осталог, увиђањем, разумевањем и способношћу праћења саодноса тематско-мотивационих и идејних слојева, те начина њиховог језичког уобличавања, у раду **Чуд(ес)на симбиоза времена у Кишовој Енциклопедији мртвих** (2016) Д. Вељковић Станковић испитује језичке и наративне поступке који кореспондирају са поетиком Д. Киша. Сведеност форме одговара лапидарности на изразном плану, зато се у језичком слоју, глаголским облицима и њиховој комбинацији, различитим модалитетима набрајања и другим облицима контраховања временско-просторних односа најбоље огледа Кишова „чудна симбиоза времена” без које свакако не би могла бити остварена егземпларна сажетост, па ни специфичан стил, од стране писца одређен као „невероватни амалгам енциклопедијске лапидарности и библијске речитости” (Киш 1985). Поднасловом приповетке (по којој је именована читава збирка) – *Читав живот* – сугерисан је сужежни опсег какав пре одговара знатно пространијој форми (роману), а доживљај укрштања и стапања временских равни остварен је гомилањем сценичних приказа, тј. експонирањем елемената фабуле, а у оквиру њих, варијацијама технике *mise en abyme*, експлицитним набрајањем, псеудонабрајањем, псеудоелипсама (уп. „Прескачем рукавце – свађе, мирења, одласке у бању – целу ту породичну историју у малом”), а такође и уметањем микроприказа и минималних приповести (Принс 2011: 105). У екстернализованом унутрашњем монологу наратора дата је крајње прочишћена хроногенеза чији су стожери егзистенцијални глагол *бити* и именица *отац* (уп. („осећала [сам се /тада/, док сам читала] као да сам била тамо... међу њима сам видела јасно и њега... мада тада још не бејаше мој отац, него само онај који ће бити мој отац, онај који је био мој отац.)). Посматрајући примере ексцерпираних из приповетке, ауторка запажа да смена оријентационих тачака, назначена хронолошком хомонимијом, има обележје личног обрачуна с пролазношћу, па констатација „који је био” представља начин прихватања и артикулације реалности. По угледу на епске каталоге, набрајањем прегршти чињеница, фабуларни материјал компримира се до те мере да сâм тежи екстензији, тј. претварању у посебне микронаративе које читалац дограђује у својој свести. Поступак темпоралне симбиозе ауторка запажа и у приповеци *Славно је за отаџбину мрети* („Време је било стало. Прошлост, садашњост и будућност бејаху измешане, добоши су ударили, а у његовом слепоочницама одјекиваху, као узнемирени дамари, далеки звуци победничких битака...”; Киш, 1985: 94), у којој је „симбиоза времена” подржана различитим облицима ахроније и поступцима удвајања и/или преклапања двају временских токова или радњи, чиме је остварено стапање темпоралних планова у један временски стожер који – својом снагом, насталом обједињавањем трију нити на које га је човекова перцепција у својој свести и језику распрела – може одолети притиску пролазности. Зато је овај мотив, произишао из поетског *вјерују* Данила Киша, прерастао у аутохтону наративну стратегију у збирци приповедака *Енциклопедија мртвих*, којом се не само испитују границе сажимања на плану језичког израза, већ се временска разуђеност укида у име стварања свевремене (опште)људске приче у којој преостаје само једна, основна вербална функција: исцрпно набрајање и именовање у нултој темпоралности, једно *увек-све*.

5.7. ДОПРИНОС СТРУЦИ И ПЕДАГОШКИ РАД

Поред научног рада, проф. др Драгана Вељковић Станковић ангажована је и на стварању научног подмлатка учешћем у комисијама за мастер, магистарске радове и докторске дисертације, као ментор и као члан комисија. Учествовала је на многим домаћим и међународним научним конференцијама, а уз то, поред академске наставе, не занемарује ангажовање у наставној пракси: сарађује са наставницима и ученицима основних и средњих школа, дајући допринос унапређењу редовне и додатне наставе српског језика и књижевности, о чему сведоче радови написани у коауторству, а проистекли из испитивања наставне праксе. Низ година је учествовала у састављању тестова за општинска и градска такмичења, као сарадник Друштва за српски језик и књижевност Србије. Рецензирала је неколике уџбенике, приручнике и једну монографију, а такође је била рецензент у стручним часописима. Члан је Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта.

На Филолошком факултета Универзитета у Београду врло успешно држи наставу на основним студијама из предмета *Увод у методику наставе, Методика наставе српског језика, Методика наставе књижевности, Методичка пракса, Методика практичне комуникације*; на мастер студијама држи наставу на предмету *Методика наставе српског језика – специјални курс*, а такође је ангажована и на докторским студијама из области методике наставе српског језика.

У свом педагошком раду Д. Вељковић Станковић радила је на свим нивоима наставе, најпре низ година као наставник Српског језика и књижевности у основним и средњим школама, а од 2000. год. на Филолошком факултету у Београду, на коме је развила различите облике наставе: предавања, консултације, индивидуалне и групне истраживачке радове. Поред тога, сталним ангажовањем на хоспитовању студената Филолошког факултета у београдским школама, у оквиру којих су реализовани бројни успешни часови, допринела је унапређењу стручних и методичких знања и умења студената. Томе у прилог ваља поменути усавршавању будућих наставника српског језика и књижевности намењен Специјални курс на мастер студијама (*Методика наставе српског језика – специјални курс*) који је Д. Вељковић Станковић осмислила укључујући и комбинујући у савременој настави корисне и применљиве методолошке приступе (прагматички, когнитивни, интегративни) захваљујући којима студенти, на основним студијама оспособљени за извођење редовне наставе, стичу знања и развијају вештине за креативну реализацију додатне наставе и рад у лингвистичкој и другим секцијама. Укључујући студенте у наставу, негујући континуирани сараднички рад (у оквиру консултација и електронским путем), Д. Вељковић Станковић подстиче их на осмишљање оригиналних методичких модела, предусретљива је и коректна, негује добру комуникацију и спремна је увек да помогне саветом и усмери обраду писаних радова у добром правцу, што се од стране студената процењује као успешан образовни и сараднички рад. При сваком ангажовању она показује велику посвећеност свом послу, негујући узоран колегијалан однос са студентима и са колегама на Катедри.

5.8. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Професор др Драгана Д. Вељковић Станковић објавила је од избора у звање ванредног професора преко 40 научних радова из области методике наставе српског језика, лексикологије и лексичке семантике, као и једну монографију (*Како мислимо речи – прилози проучавању когнитивних аспеката српске лексике* 2018); учествовала је на већем броју међународних и домаћих научних конференција у земљи и иностранству, на којима је излагала лепо прихваћене радове. Током протеклог периода, од избора у звање ванредног професора, континуирано је радила на иновацији наставе српског језика и књижевности на свим нивоима образовања – основношколском, средњошколском, као и на унапређењу академских редовних и мастер студија, научно и стручно унапређујући теоријске основе, обогаћујући методолошки опсег и практичне приступе Методике наставе српског језика.

Колегиница Д. Вељковић Станковић предано ради на афирмацији наставничке струке, о чему – од почетка рада на Филолошком факултету у Београду – сведочи велик број успешно одржаних часова студената на хоспитовању у основним и средњим школама, учествовање (као ментора или члана комисија) у изради бројних академских радова на мастер, магистарским и докторским студијама, као и пожртвован, стручан рад са студентима свих нивоа студија. Својим ставом према струци, науци и настави проф. др Драгана Вељковић Станковић стекла је углед савесног и вредног професора и научника посвећеног свом позиву. Била је члан комисија и ментор мастер радова, магистарских радова и докторских дисертација.

Објављена књига, публиковани радови, квалитетна реализација наставе, учешће на домаћим и међународним скуповима, учешће у редакцији часописа, учешће у бројним комисијама и бројне друге активности су довољни разлози да предложимо Изборном већу Филолошког факултета да прихвати Извештај и упуту предлог одговарајућем Стручном већу Универзитета у Београду да проф. др Драгану Д. Вељковић Станковић изабере у звање за радно место **редовног професора** за ужу научну област *Српски језик* (предмет *Методика наставе српског језика и књижевности*)

Београд, 17. 12. 2018.

КОМИСИЈА

Проф. др Вељко Брборић, ред. проф.

Проф. др Милорад Дешић, ред. проф.

Проф. др Љиљана Бајић, ред. проф.

Проф. др Срето Танасић, ред. проф.

Проф. др Јелена Јовановић Симић,
ред. проф.